

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6170 / 239 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

**Analitinė apžvalga
20/28**

2020-05-21

Europos Sąjungos valstybių narių kovos su koronaviruso (COVID-19) pandemija strategijos ir priemonės

Šiame darbe pateikiama informacija apie kai kurių ES valstybių narių (Austrijos, Čekijos, Danijos, Estijos, Ispanijos, Italijos, Latvijos, Lenkijos, Prancūzijos, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos) taikomas kovos su koronaviruso (COVID-19) pandemija strategijas ir priemones. Apibendrinant minėtų valstybių patirtį kovoje su pandemija, pažymėtina, kad daugelis valstybių taikė gana griežtas priemones ir karantino režimą. Ypač griežtas karantino režimas buvo taikomas šalyse, kurias COVID-19 pandemija paveikė ypač smarkiai (Ispanijoje, Italijoje, Prancūzijoje). Daugelyje kitų valstybių karantinas taip pat taikytas visos valstybės mastu, tačiau kai kuriose šalyse jis nebuvo kraštutiniai griežtas (Austrijoje, Danijoje, Estijoje, Latvijoje).

Vienintelė Švedija iš šiame darbe aptariamų valstybių taikė labai švelnias (tik rekomendacinio pobūdžio) viruso suvaldymo priemones. Vis dėlto, kol kas yra sunku teigti, kad toks kovos su koronavirusu modelis pasiteisino.

Pastebėtina, kad ekonomiškai, geografiškai ir demografiškai panašios valstybės pasiekė gana skirtingų rezultatų kovoje su koronavirusu. Pavyzdžiui, mirčių skaičius nuo koronaviruso Prancūzijoje buvo keturis kartus didesnis nei Vokietijoje. Tokius rezultatus lėmė kompleksinės priežastys, nuo skirtingo vyriausybės reakcijos į grėsmę laiko iki vidinės politinės, socialinės ir ekonominės situacijos šalyse tiesioginio ar netiesioginio poveikio valstybių kovos su viruso plitimu strategijoms.

Austrija

Austrija yra vidutiniškai COVID-19 paveikta valstybė (2020 m. gegužės 20 d. duomenimis, užfiksuota virš 16 tūkst. užsikrėtimo atvejų, arba virš 1 800 užsikrėtimų 1 mln. gyventojų. Tai yra 40 vieta pasaulyje)¹. Pirmieji susirgimo koronavirusu atvejai Austrijoje buvo užfiksuoti vasario pabaigoje. Kovo pradžioje virusas ėmė sparčiai plisti viename iš Tirolio slidinėjimo kurortų. Šis kurortas buvo izoliuotas. Vėliau tą patį mėnesį uždarytos mokyklos, universitetai, uždrausti renginiai, kuriuose dalyvavo daugiau nei 100 asmenų. Taip pat apribotas judėjimas per sieną su Italija. Vėliau, kovo antroje pusėje žmonių susibūrimai (ir renginiai) apriboti iki 5 asmenų, uždrausta veikti restoranams. Griežtesnės karantino sąlygos nustatytos Tirolio federacinei žemei, kur asmenims be svarbios priežasties buvo uždrausta išeiti iš namų. Visoje šalyje įvestas privalomas veido kaukių dėvėjimas, apribota prekybos vietų veikla.

Nuo balandžio pradžios šalyje pradėtas vykdyti ne tik simptomus jaučiančių asmenų testavimas, tačiau ir pasitelktas atsitiktinių asmenų iš įvairių visuomenės grupių ir geografinių

¹ Amtliches Dashboard COVID19 öffentlich zugängliche Informationen: <https://info.gesundheitsministerium.at/>

vietovių testavimas. Kita vertus, balandžio mėnesį Austrija, viena iš pirmųjų ES, pradėjo švelninti karantino reikalavimus – leista atidaryti parduotuves ir t. t., tačiau išliko reikalavimas viešojoje vietoje dėvėti kaukes. Judėjimas per Austrijos sieną pandemijos piko laikotarpiu buvo uždraustas tik asmenims, atvykstantiems iš nurodytų konkrečių valstybių (Kinijos, Italijos, Irano, Pietų Korėjos). Atvykimas į šalį iš kitų valstybių išliko galimas per visą karantino laikotarpį, tačiau atvykstantys asmenys privalo turėti medicininę pažymą, kad jie neturi COVID-19 simptomų ir kad yra atlikę šio viruso nustatymo testą.

Šiuo metu daugelis su karantino sąlygomis susijusių apribojimų šalyje jau yra atšaukti. Ugdymo įstaigų veikla yra atnaujinama palaipsniui ir visiškai bus atnaujinta iki birželio 3 d.

Kalbant apie strateginę pandeminės situacijos valdymą Vyriausybės lygiu, reikia pažymėti, kad didelis dėmesys šalyje buvo skirtas ekonomikos sektoriaus gyvybingumo išlaikymui. Vyriausybė kartu su privačiais investuotojais sutelkė startuolių (pradedančiųjų inovatyvių įmonių) gelbėjimo planą, į kurį Vyriausybė įnešė 50 mln. Eur, o iš privačių investuotojų pritraukė dar 100 mln. Eur. Atskirai, be šio fondo, Austrijos vyriausybė pateikė 38 mlrd. Eur šalies ekonomikos gelbėjimo priemonių paketą, į kurį neįeina išlaidos biurokratinio aparato finansavimui, o visos lėšos per įvairias priemones yra nukreipiamos šalies verslo stimuliavimui.²

Čekija

Pirmieji 3 teigiami COVID-19 atvejai buvo patvirtinti kovo 1 d. Kovo 12 d. Čekijos vyriausybė paskelbė nepaprastąją padėtį. Kovo 16 d. buvo uždarytos valstybės sienos, uždrausta į šalį atvykti užsieniečiams, nustatytas karantino režimas – iš pradžių iki balandžio 1 d., vėliau pratęstas iki balandžio 30 d. ir dar kartą pratęstas iki gegužės 17 dienos. Iki gegužės 19 d. Čekijoje nustatyti 8 604 susirgimai ir 299 mirties atvejai (panašų gyventojų skaičių turinčioje Švedijoje, kurioje nebuvo įvestas karantino režimas, – 30 377 susirgimai ir 3 698 mirtys)³.

Čekijos koronaviruso suvaldymo priemonės nurodomos Vyriausybės interneto svetainėje⁴:

- Nuo kovo 13 d. nutrauktas kontaktinis mokymas visose mokymo įstaigose. Draudžiami visi renginiai, organizuojami šiose įstaigose.
- Nuo kovo 13 d. draudžiami visi sporto, kultūros ir religiniai renginiai, jei juose dalyvauja daugiau kaip 30 žmonių. Draudimas negalioja susirinkimams valstybės administravimo institucijose.
- Nuo kovo 14 d. draudžiama patekti į plaukimo baseinus ir turistų informavimo centrus. Draudimas galioja visiems sporto renginiams ir treniruotėms lauke ir patalpų viduje, jei juose dalyvauja daugiau nei 30 asmenų, taip pat draudžiama prekyba turguose ir nuo prekystalių lauke. Draudimas galioja lošimo namams, restoranams ir kitoms maitinimo įstaigoms.
- Nuo kovo 14 d. draudžiama bet kokia mažmeninė prekyba prekėmis ir paslaugomis, išskyrus prekybą maisto produktais, elektroninėmis prekėmis, vaistais, gyvūnų priežiūros prekėmis, optikos reikmenimis, spauda ir kt. Leidžiama elektroninė prekyba.
- Nuo kovo 16 d. draudžiamas laisvas asmenų judėjimas, išskyrus darbo reikalais ir būtiniausiems poreikiams patenkinti (į maisto produktų parduotuvę, vaistinę, taip pat esant būtinybei padėti vyresnio amžiaus šeimos nariams). Draudžiama teikti apgyvendinimo paslaugas (nuo kovo 27 d. išimtis taikoma tais atvejais, kai reikia apgyvendinti asmenis, atvykusius darbo arba verslo reikalais).

² Bundesregierung Österreich: <https://www.oesterreich.gv.at/public.html>

³ Worldometer: <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/czech-republic/>

⁴ Measures adopted by the Czech Government against the coronavirus:

<https://www.vlada.cz/en/media-centrum/aktualne/measures-adopted-by-the-czech-government-against-coronavirus-180545/>

Measures in other countries: OECD action map: <https://oecd.github.io/OECD-covid-action-map/>

- Nuo kovo 18 d. draudžiama reeksportuoti vaistus ir medicininius produktus, skirtus vidaus rinkai. Nuo tos pačios dienos rekomenduojama dezinfekuoti paviršius parduotuvėse ir transporto priemonėse.
- Nuo kovo 19 d. visi gyventojai, išeidami už savo gyvenamojo būsto ribų, privalo dėvėti apsaugines kaukes. Nuo balandžio 9 d. kaukių leidžiama nedėvėti šeimos nariams keliaujant automobiliu ir autobusų vairuotojams, jei jie yra atskiroje kabinoje.
- Nuo kovo 20 d. nustatytos valandos (nuo 7:00 iki 9:00), kai parduotuvėse aptarnaujami tik vyresnio amžiaus pirkėjai (nuo 65 metų).
- Nuo kovo 30 d. pradėtas vadinamojo „išmanaus karantino“ projektas, kurio tikslas – su modernių technologijų pagalba nustatyti galimai užsikrėtusius asmenis.
- Priimtas įstatymo projektas dėl policijos įgaliojimų vietoje taikyti baudas už karantino reikalavimų pažeidimus.
- Nuo balandžio 7 d. leidžiama individualiai sportuoti atvira ore. Jei sportuoja ne daugiau kaip du žmonės ir laikosi saugaus 2 metrų atstumo, jie gali nedėvėti apsauginių kaukių.
- Nuo balandžio 9 d. leidžiama prekiauti laisvalaikio, statybinių prekių, dviračių parduotuvėms ir teikti dviračių remonto paslaugas. Privaloma laikytis griežtų apsaugos priemonių (kaukės, pirštinės, dezinfekcinės priemonės).
- Nuo balandžio 20 d. leidžiama teikti kai kurias paslaugas, kurioms nebūtinai fizinis kontaktas su klientu. Leidžiama rengti laidotuves, vestuves ir sporto treniruotes, jei dalyvauja ne daugiau kaip 10 žmonių.
- Nuo balandžio 27 d. bažnyčiose leidžiama rengti pamaldas laikantis asmens higienos reikalavimų ir dalyvaujant ne daugiau kaip 15 žmonių. Taip pat leidžiama atnaujinti vairavimo mokyklų veiklą, atidaryti zoologijos sodus ir ekspozicijas atvira ore, bibliotekas. Nuo gegužės 11 d. leidžiama atnaujinti parduotuvių veiklą dideliuose prekybos centruose, teikti grožio paslaugas, atidaryti muziejus ir parodų sales, teatrus ir kino sales bei cirkus (ne daugiau kaip 100 žiūrovų). Restoranuose leidžiama aptarnauti klientus lauke. Nuo gegužės 25 d. leidžiama teikti maitinimo paslaugas patalpų viduje.
- Nuo balandžio 24 d. leidžiamas laisvas žmonių judėjimas grupėmis iki 10 žmonių.
- Nuo balandžio 27 d. universiteto studentai gali gauti individualias konsultacijas.
- Darbo ir socialinių reikalų ministerija priėmė socialinių paslaugų atnaujinimo planą: nuo balandžio 27 d. socialinės paslaugos teikiamos internetu arba telefonu, nuo gegužės 11 d. atnaujinamas socialinių paslaugų teikimas jaunimui ir vaikams, nuo gegužės 25 d. leidžiama lankyti jaunesnius nei 50 metų amžiaus pacientus globos namuose, nuo birželio 22 d. atnaujinamos visos socialinės paslaugos vyresnio amžiaus asmenims.
- Nuo gegužės 1 d. leidžiama nedėvėti apsauginių kaukių psichikos sutrikimų turintiems asmenims, vaikams ikimokyklinio ugdymo įstaigose, dainininkams ir aktoriams (darbo metu), televizijos pranešėjams, nuo gegužės 5 d. – vaikų darželių auklėtojams, mokytojams, dėstytojams ir studentams paskaitų ir pamokų metu. Nuo gegužės 25 d. kaukės privalomos tik uždaroje viešosiose erdvėse ir viešajame transporte. Nuo gegužės 19 d. darbuotojams darbo vietose leidžiama nedėvėti kaukių, jei išlaikomas dviejų metrų atstumas.
- Nuo gegužės 11 d. leidžiama grįžti į mokyklas vyresniųjų pradinį klasių moksleiviams ir paskutinio kurso aukštųjų mokyklų studentams ne didesnėmis kaip 15 asmenų grupėmis.

Danija

Pirmasis COVID-19 atvejis Danijoje buvo nustatytas vasario 27 d. asmeniui, grįžusiam iš Lombardijos regiono Italijoje. Kovo pradžioje susirgusiųjų skaičius smarkiai padidėjo. Gegužės 19 d. duomenimis, buvo patvirtinti 11 044 atvejai, 561 pacientas mirė⁵.

Karantinas visoje šalyje nebuvo paskelbtas, tačiau Danijos vyriausybė ėmėsi priemonių, kurios buvo orientuotos į socialinių kontaktų mažinimą ir piliečių sąmoningumą bei asmeninę atsakomybę. Ypatingas dėmesys skirtas susirgimo atvejų nustatymui, susirgusiųjų gydymui ir prevencinėms priemonėms⁶.

- Nuo kovo 11 d. Sveikatos ministerija priėmė sprendimą atidėti nebūtiną planinę operacijas, nuo kovo 18 d. ribojimas pradėtas taikyti visose ligoninėse.
- Nuo kovo 10 d. rekomenduota kuo mažiau naudotis viešuoju transportu, o siekiant išvengti žmonių susibūrimų, padidintas autobusų ir traukinių reisų skaičius.
- Nuo kovo 14 d. laikinai uždamos valstybės sienos. Danijos piliečiams leidžiama grįžti į šalį, o užsieniečiai gali keliauti darbo reikalais arba aplankyti sergantį šeimos narį. Asmenims, atvykusiems iš užsienio, rekomenduojama dviejų savaičių trukmės saviizoliacija. Ribojimai netaikomi prekių ir kapitalo judėjimui. Visi sveikatos apsaugos socialinių paslaugų darbuotojai, grįžę iš regionų, kur didelė rizika užsikrėsti, privalo laikytis 14 dienų saviizoliacijos režimo.
- Nuo kovo 13 d. uždaromi vaikų darželiai ir pradinės mokyklos (vaikams iki 12 metų amžiaus). Nuo balandžio 17 d. leidžiama laipsniškai atnaujinti mokymo procesą, laikantis asmens higienos reikalavimų ir socialinės distancijos. Aukštesnių klasių moksleiviai (nuo 12 metų) gali pradėti mokytis nuo gegužės 17 d., universitetuose ir vidurinėse mokyklose mokymo procesas vyksta nuotoliniu būdu.
- Nuo kovo 18 d. iki birželio 8 d. draudžiami daugiau kaip 10 žmonių susibūrimai tiek atvirose, tiek uždaroje viešose erdvėse. Vyriausybė rekomenduoja šio ribojimo laikytis ir privačiuose namuose. Taip pat nuo kovo 18 d. iki birželio 8 d. draudžiami visi kultūros renginiai uždaroje erdvėse. Bibliotekų veikla atnaujinama nuo gegužės 18 d.
- Prekybos centrai ir parduotuvės, kuriose negalima užtikrinti saugaus socialinio atstumo tarp lankytojų, uždaromi nuo kovo 18 d. iki gegužės 10 d., restoranai ir kitos maitinimo įstaigos – nuo kovo 18 d. iki gegužės 17 d. Maitinimo įstaigoms leidžiama gaminti maistą išsinešti.
- Nuo kovo 18 d. uždaryti visi sporto centrai uždaroje erdvėje, taip pat barai ir naktiniai klubai, nutraukiama paslaugų teikėjų, kur neišvengiamas fizinis kontaktas su klientu (grožio salonai, kirpyklos, odontologijos ir masažo kabinetai). Nuo balandžio 18 d. draudimai gali būti švelninami.
- Nuo kovo 18 d. iki birželio 8 d. visiems viešojo sektoriaus darbuotojams nurodyta dirbti nuotoliniu būdu, išskyrus sritis, kur tai neįmanoma (policija, sveikatos apsauga). Nuotolinis darbas rekomenduojamas ir privataus sektoriaus darbuotojams, kur tai įmanoma.
Nuo balandžio 15 d. privataus sektoriaus darbuotojai raginami atnaujinti įprastą darbo režimą.

⁵ Statistics and Market Data on Denmark

<https://www.statista.com/statistics/1103966/number-of-coronavirus-covid-19-cases-in-denmark-by-age-and-gender/>
<https://www.statista.com/statistics/1104709/coronavirus-deaths-worldwide-per-million-inhabitants/>

⁶ Measures against COVID-19 in Denmark

<https://politi.dk/coronavirus-i-danmark/boedetakster-for-at-overtraede-restriktioner-som-foelge-af-covid-19>
<https://politi.dk/en/coronavirus-in-denmark/extension-of-measures-during-the-covid19-outbreak-in-denmark>
 Measures in other countries: OECD action map: <https://oecd.github.io/OECD-covid-action-map/>

Estija

Estijoje iki 2020 m. gegužės 19 d. buvo atlikta 71 440 testų, COVID-19 nustatyta 1 791 asmenims, iš kurių 64 mirė. Vyriausybė įgyvendino daug priemonių, skirtų tiek pandemijai suvaldyti, tiek sušvelninti pandemijos padarinius darbuotojams ir įmonėms. Pandemijos suvaldymo priemonės apima tarptautinių ir vidaus kelionių apribojimus, socialinį atsiribojimą, nepaprastosios padėties paskelbimą, nuotolinį mokymąsi mokyklose, viešų susirinkimų draudimą ir sanitarinius patikrinimus⁷. Nors šalyje paskelbta nepaprastoji padėtis, Estija pagal Oksfordo universiteto parengtą vyriausybės priemonių griežtumo indeksą vertinama 63,76 balais, kuris, lyginant su daugeliu kitų ES valstybių, reiškia švelnesnius visuomenės gyvenimo apribojimus⁸.

Kovo 12 d. Estijos vyriausybė paskelbė nepaprastąją padėtį, kuri buvo pratęsta iki gegužės 17 d.⁹:

- visi vieši susibūrimai, įskaitant sporto ir kultūros renginius, uždrausti;
- uždaryti mokyklos ir universitetai, ugdymo procesą organizuojant nuotoliniu būdu;
- atkurta pasienio kontrolė, atliekami sveikatos patikrinimai kiekviename pasienio punkte;
- sustabdytas keleivinių bilietų pardavimas kelto maršrutui Talinas-Stokholmas;
- apribotas bibliotekų darbas, muziejai ir kino teatrai uždaryti iki gegužės 1 d.;
- draudžiami visi spektakliai, koncertai ir kiti renginiai bei konferencijos;
- iki gegužės 1 d. yra draudžiamos visos sporto varžybos;
- draudžiamas socialinės globos įstaigų, ligoninių ir įkalinimo įstaigų lankymas.

Kovo 14 d. Estijos vyriausybė įvedė papildomus apribojimus judėjimui šalies viduje:

- patekimas į Hiiumaa, Saaremaa, Muhu, Vormsi, Kihnu ir Ruhnu salas apribotas visiems, išskyrus vietinius gyventojus¹⁰;
- draudimai išplėsti poilsio ir laisvalaikio įstaigoms, sporto salėms ir klubams, baseinams, vandens pramogų centrums, saunoms, dienos centrums ir vaikų žaidimų kambariams – šioms vietoms nurodyta nedelsiant užsidaryti.

Nuo kovo 17 d. Vyriausybė priėmė sprendimą dar griežčiau apriboti patekimą į Estiją: į šalį įleidžiami tik asmenys, kurie yra Estijos piliečiai, nuolatiniai gyventojai, jų artimieji ir krovinius gabenančio transporto vairuotojai¹¹.

Kovo 24 d. Vyriausybės ekstremalių situacijų komitetas patvirtino dar vieną apribojimų paketą¹²:

- viešosiose vietose privaloma laikytis mažiausiai 2 metrų atstumo tarp žmonių ir leidžiama rinktis iki dviejų žmonių;
- nurodyta uždaryti prekybos centrus, išskyrus maisto prekių parduotuves, vaistines, telekomunikacijų taškus, bankų įstaigas, siuntų stotis ir parduotuves, kuriose parduodamos medicininės prekės arba nuomojama medicinos įranga;
- prekybos centrų restoranuose ir kavinėse leidžiama prekiauti tik maistu išnešti;
- parduotuvėse, kurios lieka atviros, žmonės turi laikytis principo, kad jie gali judėti vieni arba poromis ir laikytis mažiausiai 2 metrų atstumo nuo kitų žmonių; dezinfekavimo priemonės turi būti įrengtos prie visų atidarytų parduotuvių įėjimų ir išėjimų;

⁷ Policy Responses to COVID-19. IMF.

<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#L>

⁸ Our World in Data. <https://ourworldindata.org/grapher/covid-stringency-index?time=2020-01-22..2020-05-11&country=SWE+NOR+DNK+FIN+EST+POL>

⁹ The government declared an emergency situation in Estonia until 1 May. *Kriss.ee*. 2020-03-12.

<https://www.kriis.ee/en/news/government-declared-emergency-situation-estonia-until-1-may>

¹⁰ Additional restrictions due to the emergency situation for the islands and covering leisure time. *Kriss.ee*. 2020-03-14.

<https://www.kriis.ee/en/news/additional-restrictions-due-emergency-situation-islands-and-covering-leisure-time>

¹¹ The Government confirmed the decisions on the reintroduction of temporary controls at the Estonian border. *Kriss.ee*. 2020-03-15. <https://www.kriis.ee/en/news/government-confirmed-decisions-reintroduction-temporary-controls-estonian-border>

¹² Additional measures to the emergency situation. *Kriss.ee*. 2020-03-24. <https://www.kriis.ee/en/news/additional-measures-emergency-situation>

- visiems restoranams ir barams leisti prekiauti tik maistu išsinešti arba pristatant maistą į namus;
- nurodyta uždaryti visas pramogų vietas, tokias kaip boulingo ir biliardo salės, kaljano kavinės, suaugusiųjų klubai.

Kovo 27 d. Vyriausybės ekstremalių situacijų komitetas nusprendė dar labiau sugriežtinti karantino taisykles Saaremos ir Muhu salose, kur fiksuotas didžiausias pandemijos protrūkis:

- salose buvo uždarytos dauguma parduotuvių;
- įvesti nauji judėjimo apribojimai, draudžiantys be priežasties palikti namus ir įpareigojantys visus asmenis, išeinant iš namų, su savimi turėti asmens tapatybės kortelę;
- asmeniui, pirmą kartą užfiksuotam nesilaikant taisyklių, skiriamas įspėjimas, antrą kartą – bauda iki 2 000 Eur¹³.

Ispanija

Ispanija yra viena iš labiausiai koronaviruso paveiktų valstybių (2020 m. gegužės 20 d. duomenimis, užfiksuota apie 230 tūkst. užsikrėtimo atvejų, arba virš 4 900 užsikrėtimų 1 mln. gyventojų. Tai yra 5 vieta pasaulyje). Sausio pabaigoje Kanarų salose prasidėjęs viruso plitimas per vasarį ir kovo pradžią itin išplito visoje šalyje.

Ispanijos vyriausybė, atsižvelgdama į drastišką viruso plitimą, nuo kovo 15 d. paskelbė itin griežtą karantiną. Gyventojams įsigaliojo griežti reikalavimai neišeiti iš namų jokiais atvejais, išskyrus įsigyti maisto, vaistų ar gauti būtinąją medicinos pagalbą. Karantino metu buvo uždarytos visos nebūtinųjų prekių parduotuvės, viešojo maitinimo įstaigos. Karantino piko laikotarpiu Ispanija buvo viena iš tų valstybių, kuri buvo visiškai uždariusi šalies sienas ir leido į šalį sugrįžti tik Ispanijos piliečiams.

Taip pat buvo paskelbta, kad Vyriausybė įgyja teisę į savo jurisdikciją perimti privačias medicinos įstaigas, jei tam kiltų reikalas. Beveik tuo pačiu metu, kovo 17 d. ministras pirmininkas Pedro Sanchez paskelbė, kad kovai su koronavirusu valstybė skiria rekordinę lėšų sumą – 200 mlrd. Eur. Pagalbos visuomenei ir verslui paketas apėmė tokias priemones kaip fizinių asmenų paskolų mokėjimo atidėjimas, verslo mokesčių (pelno, darbuotojų socialinio draudimo ir kt.) mokėjimo sustabdymas, valstybės garantijos ir t.t.¹⁴

Nepaisant didelio užsikrėtimų ir mirčių nuo viruso skaičiaus, užsikrėtimų apimtims pradėjus mažėti, nuo balandžio vidurio šalyje pradėti švelninti kai kurie karantino reikalavimai. Kai kuriems neesminio reikalingumo verslams leista atnaujinti veiklą (pavyzdžiui, statybų sektoriui). Taip pat šeimoms su vaikais leisti trumpi pasivaikščiojimai lauke. Nuo gegužės 11 d. šalyje pradėtas įgyvendinti išėjimo iš karantino režimo planas. Kol kas yra leista atsidaryti daliai parduotuvių, lauko kavių ir maldos namų (leista veikti tik užtikrinant tinkamą atstumą tarp žmonių)¹⁵.

Nors techniškai Ispanija nebuvo ta valstybė, kuri tiesiogiai ribojasi su Italija, iš kurios virusas galėjo itin išplisti, vis dėlto, šalis patyrė didelį pandemijos protrūkį. Įvairūs analitikai kritiškai vertina Ispanijos valdžios laikyseną pandemijos metu. Kaip didžiausios klaidos, neleidusios sėkmingai suvaldyti pandemijos, įvardinama lėta reakcija ir kelio plitimui neužkirtimas ankstyvoje stadijoje. Visi vėlesni Vyriausybės veiksmai gali būti vertinami jau kaip kova su pandemijos padariniais. Prie probleminės situacijos prisidėjo ir netvirta šalies sveikatos sistema, kuri vis dar jautė 2008 m. ekonominės krizės padarinius. Iššūkiu taip pat tapo ir 17 autonominių regionų sveikatos apsaugos sistemų suderinimas veiksmingai kovai su pandemija visos šalies mastu¹⁶.

¹³ SPECIAL NOTICE: Amendments to the emergency situation on Saaremaa and Muhumaa. *Kriiss.ee*. 2020-03-29. <https://www.kriis.ee/en/news/special-notice-amendments-emergency-situation-saaremaa-and-muhumaa>

¹⁴ Government of Spain: <https://www.lamoncloa.gob.es/lang/en/Paginas/index.aspx>

¹⁵ Enfermedad por nuevo coronavirus, COVID-19:

<https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/home.htm>

¹⁶ How did Spain get its coronavirus response so wrong? *The Guardian*:

<https://www.theguardian.com/world/2020/mar/26/spain-coronavirus-response-analysis>

Italija

Italija yra viena iš labiausiai COVID-19 paveiktų valstybių (2020 m. gegužės 20 d. duomenimis, užfiksuota virš 226 tūkst. užsikrėtimo atvejų, arba virš 3 700 užsikrėtimų 1 mln. gyventojų. Tai yra 6 vieta pasaulyje). Virusui sparčiai išplitus šiaurės Italijoje ir toliau plintant šalies teritorijoje, nuo kovo 8 d. atskiruose šalies regionuose (pirmiausia – šalies šiaurėje) pradėtos taikyti karantino priemonės. Praėjus vos dviem dienoms nuo šio sprendimo – kovo 10 d. karantinas buvo paskelbtas visoje šalyje. Karantino sąlygos, kaip ir Ispanijoje, pasižymėjo gana dideliu griežtumu. Gyventojams buvo uždrausta išvykti iš namų, išskyrus būtinas keliones iki darbo, maisto prekių parduotuvių, vaistinių ar būtiniosios medicinos pagalbos įstaigų. Dėl itin griežtų karantino sąlygų pirmieji viruso protrūkio suvaldymo ženklai pradėjo matytis balandžio pradžioje, o balandžio 20 d. pirmą kartą užfiksuotas aktyvių atvejų mažėjimas.

Kalbant apie Vyriausybės veiksmus, reikia pažymėti, kad siekiant suvaldyti pandemiją buvo ne tik sustabdyta verslo įmonių veikla, švietimo ir kitų viešųjų paslaugų teikimas, bet ir traukinių bei kitų viešojo susisiekimo priemonių judėjimas labiausiai pandemijos paveiktuose regionuose. Pagal Vyriausybės patvirtintą kovos su pandemija programą, šalies teritorija buvo padalinta į tris zonas. Raudonoji zona apėmė labiausiai viruso paveiktas teritorijas, kuriose taikytas visuotinis karantinas ir gyventojų judėjimo apribojimas. Geltonojoje zonoje gyventojų judėjimas nebuvo taip griežtai ribojamas, tačiau švietimo ir kultūros įstaigos buvo uždarytos. Likusioje šalies dalyje buvo orientuojamasi į platų prevencinių priemonių taikymo mastą (viešojo transporto, viešųjų erdvių dezinfekavimą ir t. t.). Vis dėlto, viruso plitimo mastams neatslūgstant, priemonės pradėtos griežtinti ir visoje šalyje – uždarytos mokyklos, uždrausti sporto renginiai ir t. t.

Labiausiai nuo pandemijos nukentėjusiems šiaurės Italijos pramonės regionams ir visos šalies ekonomikos gyvybingumui išlaikyti Italijos vyriausybė, pasitelkdama įvairias priemones, skyrė 200 mlrd. Eur.

Balandžio pabaigoje karantino priemonės pradėtos palengva švelninti. Nors judėjimas šalies mastu išliko draudžiamas, buvo leista atnaujinti asmenų judėjimą regionų viduje¹⁷.

Kaip didžiausia Italijos nesėkmė bandant suvaldyti pandemiją yra įvardinamos kelios priežastys. Yra manoma, kad didelė dalis infekuotųjų pirminėje viruso plitimo stadijoje buvo neteisingai identifikuoti jiems diagnozuojant sezoninį gripą. Todėl ligoninės, gydžiusios šiuos pacientus, kaip buvo daroma prielaida, nuo gripo, realybėje tapo koronaviruso plitimo židiniais. Taigi, pirminėje pandemijos stadijoje virusas plito visiškai nekontroliuojamas. Taip pat prie didelio viruso poveikio ir mirtingumo masto prisidėjo faktas, kad Italija statistškai turi vieną iš seniausių populiacijų pasaulyje, todėl didelė dalis šalies gyventojų pateko į rizikos grupę¹⁸.

Latvija

Gegužės 12 d. duomenimis, Latvijoje buvo atlikti 81 246 COVID-19 testų, nustatytas 951 užsikrėtimas ir užfiksuota 19 mirčių¹⁹. Nors, viena vertus, kovo 12 d., šalyje buvo įvesta nepaprastoji padėtis, kita vertus, Vyriausybė patvirtino palyginti liberalias izoliavimosi ir kitokio visuomeninio ribojimo priemones²⁰:

- Valstybės ir vietos valdžios institucijos, įvertinusios galimybes, kiek įmanoma, užtikrina nuotolinį darbą.
- Norėdami vesti vaikus į ikimokyklinio ugdymo įstaigas, tėvai privalo pateikti įstaigai rašytinį pareiškimą, informuodami, kad vaikas ir šeima nėra lankęsi jokioje COVID-19

¹⁷ Ministero della Salute. Nuovo coronavirus: <http://www.salute.gov.it/nuovocoronavirus>

¹⁸ Why Is Italy's Coronavirus Outbreak So Bad? Time: <https://time.com/5799586/italy-coronavirus-outbreak/>

¹⁹ Aktualitātes par COVID-19. Slimību profilakses un kontroles centrs. <https://arkartassituacija.gov.lv/>

²⁰ Latvian government announces widespread measures to contain coronavirus. Latvian Public Broadcasting. <https://eng.lsm.lv/article/society/health/latvian-government-announces-widespread-measures-to-contain-coronavirus.a351529/>

paveiktoje valstybėje ir nėra bendravę su COVID-19 paveiktais asmenimis, o patys tėvai neturi galimybių užtikrinti vaiko priežiūros.

- Mokymasis visose švietimo įstaigose vykdomas nuotoliniu būdu, išskyrus centralizuotus valstybinius egzaminus. Mokymasis turi būti nutrauktas visose kultūros, sporto, profesinio ugdymo įstaigose ir būreliuose (treniruotės, varžybos ir repetitijos).
- Visi vieši renginiai, susitikimai, demonstracijos ir piketai, kuriuose dalyvauja daugiau nei 200 žmonių, uždraudžiami ir atšaukiami.
- Piliečiai raginami susilaikyti nuo užsienio kelionių. Turizmo paslaugų teikėjai turės pasiūlyti atidėti ir neplanuoti turizmo kelionių į COVID-19 paveiktas šalis ir teritorijas. Verslo kelionės ir komandiruotės į COVID-19 paveiktas šalis ir teritorijas turi būti atšauktos, atidėtos ir, kiek įmanoma, neplanuojamos.
- Turi būti užtikrinta, kad asmenys, turintys ūmios kvėpavimo takų infekcijos simptomus, nebūtų įdarbinami vietose, kuriose gali kilti pavojus kitų žmonių sveikatai (pagal Ministrų kabineto reglamentą Nr. 477 „Darbų, susijusių su potencialia kitų žmonių sveikatos rizika, nuostatai“; „Privalomų sveikatos patikrinimų atlikimo tvarką“ (2018 m. liepos 24 d.).
- Sveikatos priežiūros įstaigos, socialinės globos įstaigos ir sulaikymo centrai riboja trečiųjų asmenų vizitus, išskyrus atvejus, kai įstaigos vadovas turi leidimą vykdyti pagrindines funkcijas. Kalėjimų administracijos vadovo sprendimu gali būti apribotos įstatyme nurodytos kalinių teisės.
- Asmenys ir jų kontaktiniai asmenys, kurie grįžo iš COVID-19 paveiktos šalies ar teritorijos, imasi specialių atsargumo priemonių, įskaitant 14 dienų saviizoliaciją ir kt.
- Valstybinės greitosios medicinos pagalbos stoties ir ligoninių gydytojams, taip pat Ligų prevencijos ir kontrolės centre dirbantiems epidemiologams leidžiama dirbti viršvalandžius, viršijančius Darbo įstatyme nustatytą maksimalų viršvalandžių laiką, bet neviršijantį 60 valandų vienam asmeniui per savaitę. Sveikatos apsaugos ministerija iš valstybės biudžeto programos „Lėšos nenumatytiems atvejams“ prašo papildomų finansinių lėšų, skirtų viršvalandžių darbui apmokėti.

Kovo 29 d. Vyriausybė papildė kovo 12 d. nutarimą dėl nepaprastosios padėties sugriežtintais reikalavimais²¹. Nuo šiol visi asmenys privalo laikytis 2 metrų atstumo ir laikytis epidemiologinės saugos viešose patalpose ir lauke. Išimtis taikoma 2 asmenų susibūrimams ir asmenims, gyvenantiems tame pačiame namų ūkyje, arba tėvams ir jų nepilnamečiams vaikams, jei jie negyvena tame pačiame namų ūkyje. Nauji apribojimai taip pat draudžia bet kokius privačius renginius (išskyrus laidotuves), viešus renginius, susitikimus, eitynes, piketus, sportą patalpose ir religinius susibūrimus. Prekybos ir viešojo maitinimo vietose vis dar leidžiami didesni asmenų susibūrimai, išlaikant 2 metrų atstumą ir laikantis saugos priemonių. Taip pat priimta tvarka, suteikianti atsakingoms valdžios institucijoms teisę reikalauti elektroninio ryšio operatorių informacijos apie konkrečius asmenis epidemiologinio tyrimo tikslais. Asmenys įpareigoti pateikti darbdaviui informaciją apie savo sveikatos būklę, kiek tai yra svarbu atliekant darbą.

Gegužės 7 d. Latvijos vyriausybė priėmė sprendimą pratęsti nepaprastąją padėtį iki birželio 9 d., tačiau sušvelninti arba panaikinti kai kuriuos apribojimus. Nuo gegužės 12 d. taikomos žemiau nurodytos priemonės²²:

- Leidžiami susibūrimai iki 25 žmonių, jei jie laikosi mažiausiai 2 metrų atstumo vienas nuo kito, o vidaus renginių atveju – jų trukmė iki 3 val. Renginiams organizuoti taip pat būtinos tinkamos dezinfekavimo priemonės.

²¹ Stricter rules for physical distancing of persons are introduced to limit the spread of Covid-19. *Cabinet of Ministers*. 2020-03-29: <https://www.mk.gov.lv/en/aktualitates/stricter-rules-physical-distancing-persons-are-introduced-limit-spread-covid-19>

²² Latvia's state of emergency extended until June 9, some restrictions eased. *Latvian Public Broadcasting*. 2020-05-07: <https://eng.lsm.lv/article/society/health/latvias-state-of-emergency-extended-until-june-9-some-restrictions-eased.a358935/>

- Palaipsniui leidžiama atsidaryti pirmosioms kultūros įstaigoms: muziejams, bibliotekoms, archyvams ir privačioms kultūros įstaigoms, tokioms kaip kino teatrai ir koncertų salės. Siekiant minimalizuoti riziką, Kultūros ministerija, bendradarbiaudama su Sveikatos apsaugos ministerija, parengė „sanitarinį protokolą“, kuris taps privalomas tiek valstybės, tiek vietos valdžios, tiek privačioms kultūros įstaigoms. Minėtos įstaigos, galės palaipsniui atsidaryti lankytojams tik tada, kai kiekviena iš jų įvykdys „sanitariniame protokole“ nustatytus reikalavimus.
- Darželiai atidaromi penkerių ir šešerių metų vaikams.
- Poilsio ir pramogų vietas, įskaitant restoranus, galima atidaryti ilgesniam laikui – nuo 7 val. iki vidurnakčio.
- Laikantis taisyklių taip pat leidžiama organizuoti bekontakčio sporto treniruotes.
- Trijų Baltijos šalių ribose leidžiama atnaujinti kelionių ir turizmo paslaugas.

Latvijos ir Lietuvos priemonių bei rodiklių palyginimas

Vertinant konkrečias pandemijos suvaldymo priemones galima teigti, jog Latvija patvirtino kur kas liberalesnį režimą nei Lietuva, nors, pastebėtina, jog Latvija, skirtingai nei Lietuva, paskelbė nepaprastąją padėtį, ir paskyrė Sveikatos apsaugos ministeriją kaip instituciją, atsakingą už COVID-19 suvaldymo veiksmų koordinavimą. Nors tokios vietos, kaip sporto klubai, teatrai ir muziejai buvo uždarytos, karantino režimai skyrėsi kalbant apie sienų kontrolę, restoranų ir barų, nebūtiniųjų prekių parduotuvių darbo reglamentavimą.

- Lietuvoje kovo 16 d. paskelbus karantiną su tam tikromis išimtimis uždrausta ne tik užsieniečiams atvykti į Lietuvos Respubliką, bet ir Lietuvos Respublikos piliečiams išvykti iš Lietuvos. Tuo tarpu Latvijoje, nuo kovo 14 d., nors nutrauktos visos organizuotos kelionės autobusais, traukiniais, oro bei vandens transportu bei uždarytos sienos su Rusija ir Baltarusija, nebuvo uždraustos privačios kelionės automobiliais į kitas ES šalis ir, analogiškai, atvykimas iš kitų ES šalių²³.
- Skirtingai nei Lietuvoje, Latvijoje nebuvo nurodyta uždaryti barams, restoranams ir viešojo maitinimo įstaigoms, jeigu jos sugeba teikti paslaugas pagal sugriežtintą sanitarinę tvarką ir užtikrinti, kad išlaikomas būtinas atstumas tarp klientų²⁴.
- Barams, maitinimo įstaigoms ir parduotuvėms leista prekiauti alkoholiu internetu nuo 8 val. iki 22 val.²⁵
- Skirtingai nei Lietuvoje, nebūtiniųjų paslaugų ir produktų prekybos vietoms buvo leista dirbti, bet tik darbo dienomis ir užtikrinus vyriausybės patvirtintos tvarkos vykdymą (atstumas tarp klientų, srautų ribojimas)²⁶.
- Skirtingai nei Lietuvoje, grožio salonams, kirpykloms ir tatuiruočių salonams leista priimti klientus, bet tik su išankstiniu užsirašymu, renkant visų lankytojų asmens duomenis ir užtikrinant kitų vyriausybės nurodymų laikymąsi²⁷.

²³ Saeima approves government's emergency measures. *Latvian Public Broadcasting*. 2020-03-20:

<https://eng.lsm.lv/article/politics/saeima/saeima-approves-governments-emergency-measures.a352546/>

²⁴ Dispatch from Riga. *Latvia tackles Covid-19 without hard lockdown or closing bars*. LRT. 2020-04-25:

<https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1167272/dispatch-from-riga-latvia-tackles-covid-19-without-hard-lockdown-or-closing-bars>

²⁵ Online alcohol sales allowed during Covid-19 pandemic in Latvia. *Latvian Public Broadcasting*. 2020-03-21:

<https://eng.lsm.lv/article/economy/business/online-alcohol-sales-allowed-during-covid-19-pandemic-in-latvia.a352700/>

²⁶ Sports centers, shopping malls to close at weekends in Latvia. *Latvian Public Broadcasting*. 2020-03-24:

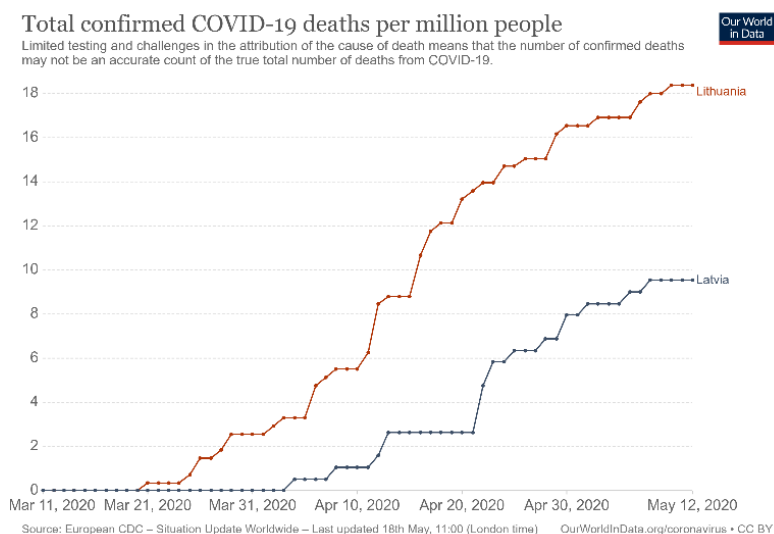
<https://eng.lsm.lv/article/economy/business/sports-centers-shopping-malls-to-close-at-weekends-in-latvia.a353097/>

²⁷ Government extends precautionary measures to limit the spread of Covid-19. *Cabinet of Ministers*. 2020-03-25:

<https://www.mk.gov.lv/en/aktualitates/government-extends-precautionary-measures-limit-spread-covid-19>

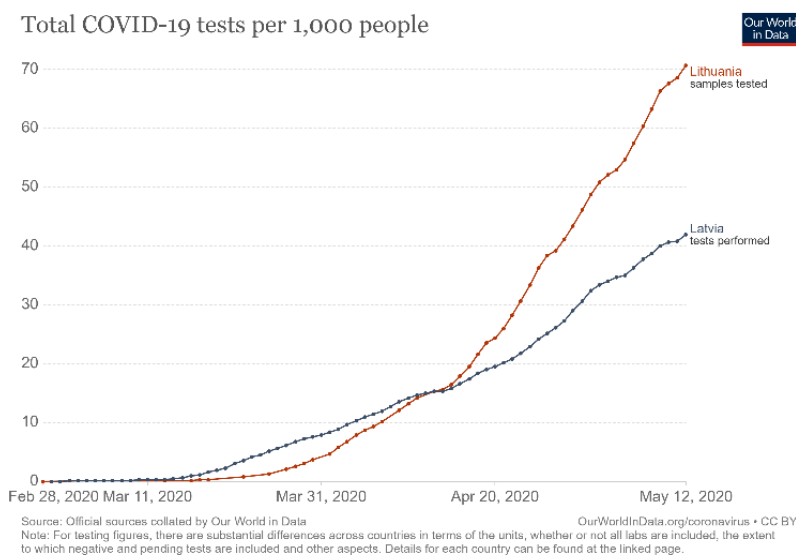
Lyginant su Latvija, Lietuvoje iki gegužės 12 d. buvo atlikta daugiau nei du kartus didesnis COVID-19 testų skaičius – 200 264, nustatyta daugiau puse tūkstančio daugiau užsikrėtimų – 1 491 ir maždaug pusantro karto daugiau mirčių – 50.²⁸

Vertinant mirčių skaičių milijonui gyventojų, Lietuva beveik dvigubai lenkia Latviją. Atitinkamai, gegužės 12 d. šalys fiksavo 18,37 ir 9,54 mirtis mln. gyventojų (1 pav.).²⁹

Pav. 1: mirčių nuo COVID-19 skaičius 1 mln. gyv.

Vis dėlto, pastebėtina, jog Lietuva per tą patį laikotarpį atliko maždaug 2 kartus daugiau testų palyginti su Latvija. Atitinkamai, iki gegužės 12 d. šalys atliko 70,67 ir 41,91 testus 1 tūkst. gyventojų (2 pav.).³⁰

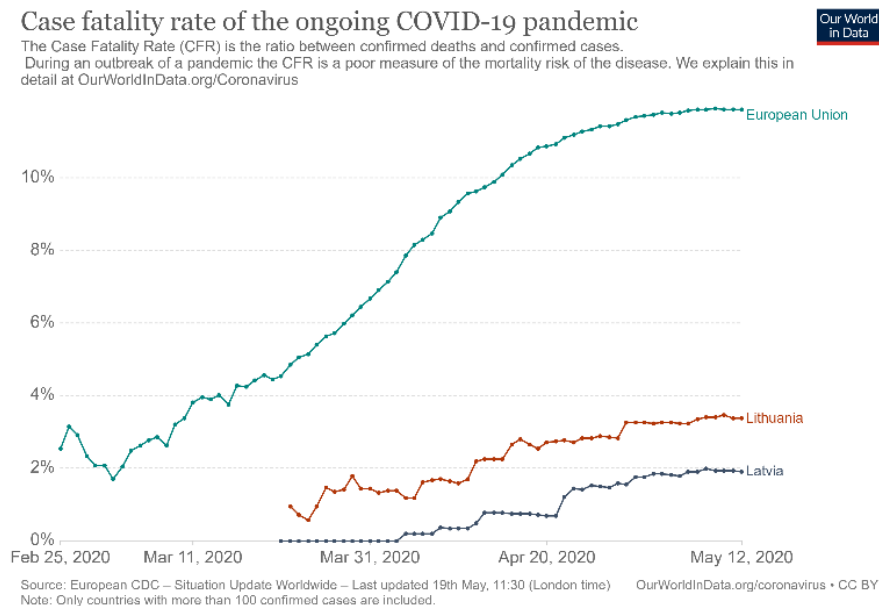
Pav. 2: atliktų testų skaičius 1 tūkst. gyv.

²⁸ Koronavirusas (COVID-19). Lietuvos respublikos Sveikatos apsaugos ministerija: <http://sam.lrv.lt/lt/naujienos/koronavirusas>

²⁹ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/total-covid-deaths-per-million?tab=chart&year=2020-05-12&time=2020-03-11..2020-05-12&country=LVA+LTU>

³⁰ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/full-list-cumulative-total-tests-per-thousand?time=2020-02-28..2020-05-12&country=LTU+LVA>

Vertinant COVID-19 užsikrėtusių asmenų mirtingumą, skirtumai nereikšmingi, Lietuva lenkia Latviją maždaug 1,5 proc., tačiau, vertinant ES kontekste, abiejų valstybių mirtingumo skaičiai yra žemi. Atitinkamai, gegužės 12 d. duomenimis šalyse užfiksuotas 3,37 proc. ir 1,90 proc. mirtingumas nuo visų COVID-19 diagnozuotų atvejų, kai tuo tarpu ES – 11,88 proc. (3 pav.).³¹

Pav. 3: COVID-19 diagnozuotų atvejų mirtingumas

Galiausiai, lyginant atliktų teigiamų testų santykį su neigiamais (1 mln. gyventojų) ir nustatytų COVID-19 atvejų 1 mln. gyventojų skaičius (4 pav.)³², matyti: 1) Lietuvoje 1 iš 131 testuotų asmenų nustatyta COVID-19, kai Latvijoje šis skaičius yra 1 iš 85; 2) Lietuvoje 546 iš 1 mln. gyventojų nustatyta COVID-19, kai Latvijoje šis skaičius yra 502 iš 1 mln. gyventojų.

Iš šių duomenų galima padaryti tokias išvadas:

1. Mirčių nuo COVID-19 atvejų per pirmuosius du pandemijos mėnesius Lietuvoje yra gerokai daugiau nei Latvijoje.
2. Lietuva atliko COVID-19 testavimą didesnei savo populiacijos daliai.
3. Bendras mirtingumas nuo COVID-19 abiejose valstybėse skiriasi nesmarkiai, Latvijai demonstruojant šiek tiek geresnius skaičius, tačiau abiejų šalių atvejais mirtingumas yra žemas, lyginant su ES vidurkiu.

³¹ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/coronavirus-cfr?time=2020-03-21..2020-05-12&country=LVA+LTU>

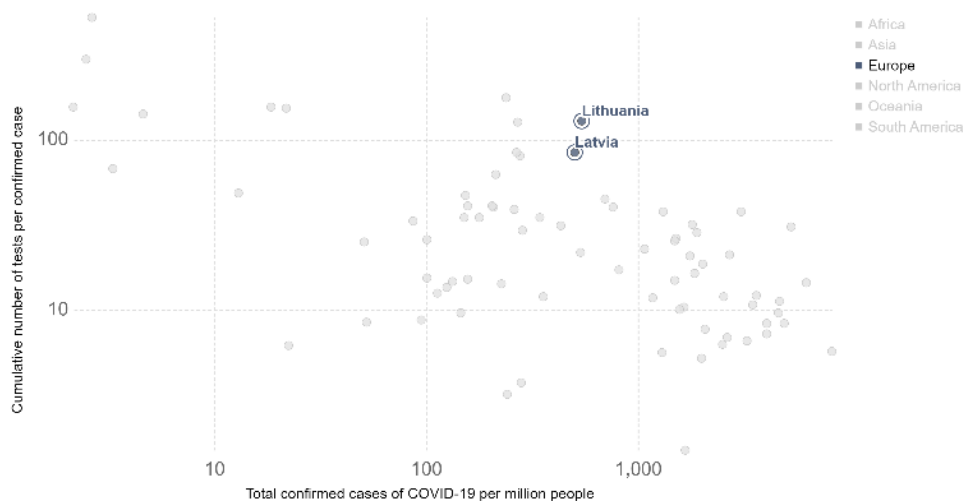
³² Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/number-of-tests-per-confirmed-case-vs-total-confirmed-cases-of-covid-19-per-million-people?time=2020-05-12&country=LVA+LTU>

4. Latvijoje teigiamų ir neigiamų testų santykis yra reikšmingai didesnis nei Lietuvoje. Paprasčiau tariant, COVID-19 teigiami testai Latvijoje yra santykinai dažnesni nei Lietuvoje. Todėl galima daryti prielaidą, jog vykdydama testavimą panašiu mastu kaip ir Lietuva, Latvija galimai turėtų daugiau COVID-19 atvejų milijonui gyventojų nei Lietuva.

Number of tests per confirmed case vs. Total confirmed COVID-19 cases per million people

Both measures are shown per million people of the country's population.

Our World in Data

Source: Official data collated by Our World in Data, European CDC – Situation Update Worldwide
 Note: For testing figures, there are substantial differences across countries in terms of the units, whether or not all labs are included, the extent to which negative and pending tests are included and other aspects. Details for each country can be found at the linked page.

Pav. 4: COVID-19 neigiamų testų kiekvienam teigiamam testui skaičius (Y ašis), kontroliuojant teigiamų testų 1 mln. gyv. Skaičius (X ašis)

Lenkija

Iki gegužės 7 d. Lenkija atliko 425 994 testus, pranešė apie 15 047 patvirtintus COVID-19 atvejus bei 755 mirtis. Vyriausybė patvirtino griežtas izoliavimosi priemones, įskaitant mokyklų, universitetų, restoranų ir visų kitų neesminių mažmeninės prekybos ir paslaugų vietų uždarymą, taip pat įvedė didelių susirinkimų draudimus, sienų kontrolę ir kelionių apribojimus. Viešojo sektoriaus institucijų darbuotojai dirba nuotoliniu būdu. Pagal Oksfordo vyriausybės priemonių griežtumo indeksą Lenkija vertinama 88,09 balais ir šiuo metu yra griežčiausias priemonės ES patvirtinusi valstybė³³.

2020 m. kovo mėn. duomenys parodė pirmuosius griežtų priemonių ekonominius padarinius: mažmeninė prekyba kovo mėn., palyginti su vasario mėn., sumažėjo 13 proc., pramonės produkcija tuo pat laikotarpiu sumažėjo 7 proc., o tai atspindėjo tiek pasiūlos, tiek paklausos neigiamas tendencijas. Tuo tarpu statybų sektorius pasirodė esąs atsparesnis apribojimams³⁴.

Kovo 10–12 d. pradėtos taikyti pirmosios pandemijos suvaldymo priemonės: uždarytos šalies sienos, mokyklos, universitetai, kultūros institucijos bei atšaukti masiniai renginiai³⁵. Kovo 25 d. įvesti papildomi apribojimai: uždrausta būriuotis daugiau nei dviem asmenims, rinktis į religinius

³³ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/covid-stringency-index?time=2020-01-22..2020-05-11&country=DNK+EST+FIN+NOR+POL+SWE>

³⁴ Policy Responses to Covid-19, IMF: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#L>

³⁵ Zawieszenie zajęć dydaktyczno-wychowawczych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych. Ministerstwo Edukacji Narodowej. 2020-03-11: <https://www.gov.pl/web/edukacja/zawieszenie-zajec-w-szkolach>

minėjimus daugiau nei 6 asmenims ir vykti į nebūtinas keliones šalies viduje³⁶. Kovo 31 d. – balandžio 1 d. buvo dar kartą sugriežtinti apribojimai: gatvėse asmenims nurodyta laikytis 2 metrų atstumo vienas nuo kito, uždaromi parkai, bulvarai, paplūdimiai, kirpyklos ir grožio salonai, uždrausta nelydimiems nepilnamečiams išeiti iš namų³⁷. Balandžio 20 d. buvo panaikinti kai kurie apribojimai viešiesiems susirinkimams leidžiant rengti religinius susibūrimus ir laidotuves su ne daugiau nei 50 dalyvių³⁸.

Žemiau pateikiamos iš viso nuo kovo mėnesio skirtingais laikotarpiais Lenkijoje taikytos (arba tebetaikomos) pandemijos suvaldymo priemonės:

- Apribotas pateikimas į Lenkijos teritoriją užsieniečiams, atkurta patikra visuose pasienio punktuose.
- Privaloma 14 dienų saviizoliacija visiems asmenims, atvykusiems į Lenkiją, taip pat visiems asmenims, turėjusiems su jais kontaktus. Asmuo privalo pateikti sienos apsaugos tarnybai savo telefono numerį ir gyvenamosios vietos, kurioje vykdys saviizoliaciją adresą, informaciją apie kartu gyvenančius asmenis.
- Viešose vietose privaloma užsidengti burnos ir nosies ertmę.
- Draudžiamos kelionės šalies viduje, išskyrus važiuoti į darbą ir iš jo, patenkinti būtinus kasdienius poreikius ir teikiant savanoriškas paslaugas, susijusias su COVID-19 neutralizavimu.
- Privaloma išlaikyti 2 metrų atstumą tarp pėsčiųjų.
- Asmenims iki 13 metų draudžiama keliauti be tėvų, globėjų ar kitų suaugusiųjų palydos.
- Viešojo transporto priemonėse taikomi keleivių apribojimai.
- Draudžiami visi vieši susirinkimai (su tam tikromis išimtimis).
- Draudžiama naudotis miesto dviračiais.
- Ugdytas mokyklose, vaikų darželiuose ir aukštojo mokslo įstaigose sustabdytas iki gegužės 24 d. Nuotolinis mokymas taikomas tiek mokyklose, tiek universitetuose.
- Organizuojama mažų vaikų priežiūra darželiuose tik tuo atveju, jeigu tėvams nėra galimybės likti namie (nuo gegužės 6 d.).
- Draudžiama eksportuoti kai kuriuos sveikatos apsaugai būtinus produktus (pvz., respiratorius).
- Piliečiai įpareigojami pranešti apie jiems žinomus ketinimus eksportuoti tam tikras medicinos priemones (pvz., chirurginės kaukės, latekso pirštines).
- Restoranai, kavinės ir barai gali ir toliau prekiauti maistu, tačiau tik išsinešti ar pristatydami į namus.
- Uždaryti sporto salės ir klubai, baseinai, šokių klubai, muziejai, bibliotekos, meno galerijos ir kino teatrai.
- Uždaryti visi viešbučiai, išskyrus keletą išimčių (daugiausia susijusių su vietomis, kur vyksta izoliacija).
- Apribojama prekybos centrų veikla: gali dirbti tik maisto prekių parduotuvės, vaistinės ir kitos būtiniausių prekių parduotuvės.
- Religinei veiklai taikomi apribojimai: vienam asmeniui turi būti skiriama ne mažiau 15 m² erdvės.
- Statybinių medžiagų pardavimas patalpose, kurių plotas didesnis kaip 2 000 m², šeštadieniais ir sekmadieniais.

³⁶ *Koronawirus w Polsce zakaz wychodzenia z domu bez konkretnego powodu i nowe-obostrzenia*. TVN. 2020-03-25: <https://tvn24.pl/polska/koronawirus-w-polsce-zakaz-wychodzenia-z-domu-bez-konkretnego-powodu-i-nowe-obostrzenia-od-25-marca-4512517>

³⁷ *Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200000566/O/D20200566.pdf>

³⁸ *Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 10 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii*: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20200000658/O/D20200658.pdf>

- Papildomų prekybos apribojimų įvedimas: parduotuvėse nustatomas 4 asmenų apribojimas vienai kasai ar prekystaliui; nuo 10 val. iki 12 val. ryto leidžiama apsipirkti tik vyresniems nei 65 metų asmenims; prekybos vietose privalo būti įrengtos vietos su dezinfekciniu skysčiu ir vienkartinėmis pirštinėmis.
- Pašto skyriuose vienu metu turi būti aptarnaujama ne daugiau 2 asmenų.
- Rekomenduojama organizuoti darbą nuotoliniu būdu, o nesant galimybės to padaryti, atstumas tarp individualių darbo vietų turi būti ne mažesnis kaip 1,5 m.³⁹

Prancūzija

Prancūzija yra viena iš gana stipriai COVID-19 paveiktų valstybių (2020 m. gegužės 20 d. duomenimis, užfiksuota virš 140 tūkst. užsikrėtimo atvejų, arba virš 2 tūkst. užsikrėtimų 1 mln. gyventojų. Tai yra 9 vieta pasaulyje). Nors žymesnis viruso plitimas šalyje prasidėjo dar sausio pabaigoje, griežtesnių priemonių Prancūzija ėmėsi nuo kovo 17 d. paskelbdama visuotinį karantiną, kuris iš pradžių turėjo tęstis 15 dienų, tačiau, kaip ir daugelyje kitų ES valstybių, vėliau buvo kelis kartus pratęstas. Kaip pagrindinės karantino priemonės, paminėtinos neesminių paslaugų teikimo ir prekybos vietų uždarymas, švietimo ir kultūros įstaigų uždarymas, religinių apeigų uždraudimas (išskyrus laidotuves, kuriose gali dalyvauti ne daugiau kaip 20 asmenų), žmonių judėjimo apribojimas, išskyrus būtinas keliones į darbą, vaistinę, maisto prekių parduotuvę ar gydymo įstaigą.

Griežtas žmonių judėjimo apribojimas ir griežtos policijos priemonės, taikytos gyventojams, pažeidžiantiems karantino režimą, Paryžiaus priemiesčiuose sukėlė kelias protestų bangas ir išprovokavo protestuotojų susirėmimus su policija.

Nuo gegužės 11 d. šalyje pradėtas karantino priemonių švelninimas. Įgyvendinant karantino švelninimo priemones, šalies teritorija padalinta į vadinamąsias „žaliasias“ ir „raudonąsias“ zonas. Paryžius, kartu su dar trimis provincijomis patenka į raudonąją zoną, kurioje karantino priemonės išlieka griežtesnės palyginti su kitomis šalies provincijomis (raudonosiose zonose išlieka prekybos vietų veiklos ribojimai, draudimai būriuotis parkuose ir kt.)⁴⁰.

Pažymėtina, kad karantino švelninimo kontekste Prancūzijoje gegužės 10 d. priimti tam tikri Įstatymo dėl nepaprastosios padėties pakeitimai⁴¹. Vadovaujantis minėtais pakeitimais, šalies institucijoms suteikti tam tikri nauji įgaliojimai, siekiant suvaldyti su karantino švelninimu susijusias grėsmes. Pagal nustatytą tvarką, asmenys, atvykstantys į šalį iš nustatytų teritorijų (teritorijų sąrašą nustato Sveikatos apsaugos ministerija) privalo 14 dienų karantinuotis. Taip pat šio įstatymo pagrindu patvirtinta viruso plitimo informacinė sistema, kuri leis paprasčiau rinkti ir kaupti informaciją apie infekuotus asmenis. Šio teisės akto pagrindu taip pat išplėsta šalies ministro pirmininko kompetencija, suteikiant jam galias esant poreikiui reguliuoti (riboti) žmonių ir transporto priemonių judėjimo srautus tam tikrose teritorijose, esant poreikiui uždaryti tam tikras viešąsias vietas ir pan.

Lyginant Prancūzijos ir Vokietijos (kaip pagal plotą ir gyventojų sudėtį panašių valstybių) gyventojų mirtingumo nuo COVID-19 rodiklius, Prancūzijoje mirtingumas nuo viruso buvo gerokai didesnis. Kaip pagrindinę to priežastį galima įvardinti Vyriausybės neryžtingumą ir delsimą imtis žmonių socialinių kontaktų ribojimo. Palyginimui, Vokietija nuo pirmųjų pandemijos plitimo dienų ėmėsi ypač plataus masto testavimo ir kitų prevencinių priemonių. Taip pat, pagal Nacionalinį pandemijų valdymo planą, Vokietija dėjo visas pastangas izoliuoti viruso plitimo grandines, kol jos buvo palyginti trumpos. Prancūzija atitinkamų veiksmų ėmėsi pavėluotai, todėl kritinis momentas buvo praleistas⁴².

³⁹ COVID-19 crisis: European measures. Deloitte: <https://www2.deloitte.com/lt/en/pages/legal/articles/covid-19-crisis--european-measures.html>

⁴⁰ Gouvernement. Informations Coronavirus: <https://www.gouvernement.fr/info-coronavirus>

⁴¹ PROJET DE LOI prorogeant l'état d'urgence sanitaire et complétant ses dispositions: http://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/textes/l15b2908_texte-adopte-commission

⁴² Why France has 4 times as many coronavirus deaths as Germany. Vox: <https://www.vox.com/2020/4/17/21223915/coronavirus-germany-france-cases-death-rate>

Slovėnija

Slovėnija yra gana nestipriai COVID-19 paveikta valstybė (2020 m. gegužės 22 d. duomenimis, užfiksuota beveik 1 470 užsikrėtimo atvejų arba apie 700 užsikrėtimų 1 mln. atvejų. Tai yra 93 vieta pasaulyje). Šalyje gana vėlai (kovo 4 d.) buvo patvirtintas pirmasis užsikrėtimo koronavirusu atvejis. Nors viruso plitimas šalyje sutapo su vyriausybės atsistatydinimu kovo pradžioje ir naujos vyriausybės formavimu, vis dėlto šalis didelio sukrėtimo dėl viruso plitimo nepatyrė⁴³.

Iki kovo vidurio, patvirtinus apie 150 naujų užsikrėtimo atvejų, šalyje buvo suformuotas Krizės valdymo centras, koordinuojantis pandemijos protrūkio valdymą. Nuo kovo 14 d. šalyje buvo imtasi pirmųjų apribojimų visuomenėje. Buvo sustabdytas viešasis transportas, nutrauktas nebūtinųjų viešųjų paslaugų teikimas, uždarytos ugdymo ir maitinimo įstaigos. Nuo gegužės vidurio daugelis apribojimų pradėti švelninti: atidaromos mokyklos, maitinimo įstaigos ir t.t.⁴⁴

Gegužės 15 d. Slovėnija pirmoji Europoje paskelbė, kad COVID-19 pandemija šalyje pasibaigė. Iki gegužės vidurio užsikrėtusiųjų asmenų skaičius neviršijo 1 500 atvejų. Tai yra viena iš mažiausiai užsikrėtimo atvejų turinti šalis Europoje. Lyginant su Lietuva, abiejų šalių rezultatai yra labai panašūs. 2020 m. gegužės 22 d. duomenimis, šalis skiria tik trys vietas. O pagal užsikrėtimų 1 mln. gyventojų ir mirčių skaičių, Lietuva yra geresnėje padėtyje (Lietuvoje – 61 mirtis, Slovėnijoje – 106). Todėl Slovėnijos pareiškimą, kad virusas šalyje yra visiškai suvaldytas, galima laikyti daugiau deklaratyviu nei pagrįstu objektyviais duomenimis.

Suomija

Pirmasis COVID-19 atvejis Suomijoje nustatytas sausio 29 d. moteriai, atvykusiai iš Wuhan. Sausio 30 d. sveikatos apsaugos pareigūnai pranešė, kad 24 asmenys gali būti užsikrėtę virusu. Gegužės 15 d. duomenimis, patvirtintų COVID-19 atvejų buvo 6 288, mirusiųjų – 293. Suomijoje yra 5 543 233 gyventojai, 100 000 gyventojų tenka 112 susirgimo atvejų. Stebėjimo laikotarpiu nuo gegužės 6 iki 12 d. patvirtinti 496 nauji ligos atvejai (9 atvejai 100 000 gyventojų), t. y. mažiau nei ankstesnę stebėjimo savaitę (625 nauji atvejai, arba 11 atvejų 100 000 gyventojų)⁴⁵. Gegužės 18 d. Suomijoje buvo 6 380 patvirtintų COVID-19 atvejų ir 300 mirčių⁴⁶.

Kovo 16 d. Suomijos vyriausybė paskelbė nepaprastąją padėtį, kurioje numatytos priemonės suvaldyti viruso plitimą ir apsaugoti rizikos grupės asmenis (remiantis Nepaprastųjų įgaliojimų įstatymu (1552/2011)⁴⁷ ir Užkrečiamųjų ligų įstatymu (1227/2016)⁴⁸. Nepaprastosios padėties, kuri iš pradžių turėjo tęstis iki balandžio 13 d., bet vėliau buvo pratęsta iki gegužės 13 d., priemonių plane kol kas numatyta:

- Visos mokymo įstaigos, išskyrus ankstyvojo ugdymo įstaigas, uždaromos.
- Dauguma valstybinių įstaigų (teatrai, bibliotekos, muziejai ir t. t.) uždaromos.
- Rizikos grupės darbuotojams, dirbantiems valstybiniame ir privačiame sektoriuose, netaikomas Darbo laiko įstatymas ir Metinių atostogų įstatymas, rekomenduojama dirbti nuotoliniu būdu.
- Viešuose susibūrimuose leidžiama dalyvauti ne daugiau kaip 2 asmenims (vėliau ribojimas sušvelnintas iki 10), o vyresniems kaip 70 metų asmenims rekomenduojama vengti socialinių kontaktų.
- Pašalinams draudžiama lankytis gydymo įstaigose ir ligoninėse, išskyrus sunkiai sergančių žmonių ir vaikų giminačiams.

⁴³ Republic of Slovenia. Coronavirus disease COVID-19: <https://www.gov.si/en/topics/coronavirus-disease-covid-19/>

⁴⁴ Slovenia Lifts Many of Its COVID-19 Restrictions: <https://www.voanews.com/covid-19-pandemic/slovenia-lifts-many-its-covid-19-restrictions>

⁴⁵ Coronavirus latest updates: <https://thl.fi/en/web/infectious-diseases/what-s-new/coronavirus-covid-19-latest-updates>

⁴⁶ Worldometer: <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/finland/>

⁴⁷ Emergency Powers Act: https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/1991/en19911080_20030696.pdf

⁴⁸ Communicable Diseases Act: <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2016/en20161227>

- Socialinių paslaugų ir gydymo institucijų pajėgumai valstybiniame ir privačiame sektoriuose didinami, siaurinamos ne pirmo būtinumo paslaugos.
- Uždaromos valstybės sienos, grįžtantys piliečiai ir nuolatiniai gyventojai privalo laikytis dviejų savaitių trukmės saviizoliacijos.
- Parlamentui pritarus, nuo kovo 27 d. uždaromas Uusimaa regionas, kuriame yra Helsinkis ir kur nustatytas didžiausias koronaviruso židinyss. Keliuose, vedančiuose į regioną, budi kariškiai ir policijos pareigūnai (draudimas įvažiuoti į regioną panaikintas balandžio 15 d.).

Gegužės 4 d. Vyriausybės komunikacijos departamentas paskelbė sprendimą dėl hibridinės strategijos, t. y. dėl laipsniško tikslinio kai kurių ribojimų sušvelninimo. Nuo tos pačios dienos leidžiama skolintis knygas bibliotekose, nuo gegužės 15 d., pradeda veikti darželiai ir kitos mokymo įstaigos, leidžiama darbo tikslais keliauti į Švediją, Estiją, Norvegiją, su tam tikrais apribojimais leidžiami sporto renginiai atvira ore.

Nuo birželio 1 d. leidžiamas maitinimas restoranuose (iki tol maistą buvo galima tik išsinešti), rengti sporto varžybas. Didžiausias žmonių susibūrimo skaičius neturi viršyti 50.

Vyriausybės siūlomų priemonių tikslas – sustabdyti viruso plitimą, apsaugoti sveikatos sistemos veiksmingumą ir apsaugoti žmones, ypač tuos, kurie priklauso rizikos grupėms, tuo pačiu mažinant poveikį žmonėms, verslui, visuomenei ir pagrindinėms piliečių teisėms. Vyriausybės pranešime nurodoma, kad ir toliau bus laikomasi principo „testuoti, nustatyti, izoliuoti ir gydyti“, palaipsniui ir kontroliuojant švelninant ribojimus, bet neatsisakant nepaprastosios padėties sąlygų ir pereinant prie savanoriško jų taikymo.

Vyriausybė pasiūlė švelninti šiuos ribojimus:

- Nuo gegužės 14 d. leidžiama keliauti į Švediją, Estiją, darbo ir kitais svarbiais reikalais, sienų atidarymas priklausys nuo bendros padėties Europoje.
- Išlieka draudimas poilsio kelionėms į užsienį; užsienio reikalų ministras pateiks papildomas rekomendacijas dėl užsienio kelionių vidaus reikalų ministras nustatys specifines gaires dėl judėjimo per sieną.
- Nuo birželio 1 d., bus palaipsniui atnaujinama maitinimo įstaigų veikla (iki tol maistą leidžiama tik išsinešti), bus nustatyti lankytojų skaičiaus, darbo laiko ir alkoholinių gėrimų pardavimo ribojimai.
- Sporto ir poilsio organizavimo veikla leidžiama nuo gegužės 14 d. ribojant dalyvių skaičių.
- Sporto varžybos, laikantis nustatytų sąlygų, galės būti organizuojamos nuo birželio 1 d.
- Leidžiama atidaryti bibliotekas (tik skolintis knygas).
- Nuo birželio 1 d. palaipsniui, bet laikantis tam tikrų apribojimų, leidžiama atnaujinti šių viešųjų įstaigų veiklą: valstybės ir savivaldybių muziejų, teatrų, nacionalinės operos, kultūros renginių, bibliotekų, kultūros įstaigų, mobiliųjų bibliotekų, Nacionalinio archyvo (lankytojams ir mokslininkams), laisvalaikio centrų, dienos priežiūros centrų pagyvenusiems žmonėms, plaukimo baseinų ir sporto centrų, jaunimo centrų, reabilitacijos centrų.
- Vieši renginiai, kuriuose dalyvauja daugiau nei 500 dalyvių, draudžiami iki liepos 31 d.
- Nuo birželio 1 d. susibūrimų ribojimas švelninamas nuo 10 iki 50 žmonių. Birželio pabaigoje, atsižvelgiant į epidemiologinę padėtį, sprendimas gali būti keičiamas; šis ribojimas taikomas ne tik viešiesiems susibūrimams, bet ir renginiams, kuriuos organizuoja privatūs asmenys ir trečio sektoriaus organizatoriai, kultūros, poilsio, sporto ir religiniams renginiams. Dalyvių skaičius patalpose ir uždaroje lauko erdvėje (pramogų parkuose, zoologijos soduose, bibliotekose ir kino teatruose) turės būti užtikrintas ribojant lankytojų skaičių, laikantis saugaus socialinio atstumo ir higienos reikalavimų.
- Ribojimai ugdymo ir mokymo įstaigoms (ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, bendrojo lavinimo mokyklų aukštesniosioms klasėms, aukštosios mokykloms) švelninami nuo gegužės 14 d.; jų veikla atnaujinama palaipsniui ir laikantis tam tikrų ribojimų ir

Užkrečiamųjų ligų įstatymo reikalavimų. Palaipsniui gali būti grįžtama prie kontaktinio mokymo. Vyriausybė rekomenduoja tęsti mokymą nuotoliniu būdu iki mokslo metų pabaigos.

- Meno mokyklų veikla gali grįžti prie kontaktinio mokymo nuo gegužės 14 d.
- Tebegalioja rekomendacija dirbti nuotoliniu būdu iki vasaros pabaigos, kol bus paskelbtas atskiras nutarimas.
- Rekomenduojama asmenims, vyresniems nei 70 metų, ir rizikos grupėms priklausantiems asmenims vengti socialinių kontaktų.
- Lankytojams sveikatos priežiūros ir socialinės globos įstaigose taikomas ribojimas galioja iki birželio 30 d., kol bus priimtas naujas sprendimas.⁴⁹

Švedija

Švedijoje iki gegužės 17 d. buvo atlikta 209 900 testų, iš kurių COVID-19 patvirtinta 29 677 atvejais, iš kurių patvirtinta 3 674 mirčių. Švedijos vyriausybė šiuo metu pasižymi kaip švelniausias suvaržymo priemonės įgyvendinusi ES nacionalinė valdžia. Daugelis Švedijos priimtų pandemijai suvaldyti skirtų priemonių yra labiau rekomendacinio, o ne privalomojo pobūdžio.

Tokios priemonės kaip judėjimo apribojimai, komendanto valandos ar kitaip ribojamos galimybės palikti namus, kurios buvo plačiu mastu pritaikytos ne vienoje ES šalyje, Švedijoje yra negalimos, kadangi jas draudžia šalies konstitucija. Šalies konstitucija taip pat draudžia įstatymų leidžiamajai valdžiai, tiek vietiniui, tiek nacionaliniam lygmeniu, daryti įtaką vykdomajai valdžiai ir suteikia plačią diskreciją ekspertinėms viešosioms agentūroms⁵⁰. COVID-19 pandemijos atveju Švedijoje pirmenybė inicijuoti veiksmus teko Visuomenės sveikatos agentūros Epidemiologijos departamentui, kuriam vadovauja valstybės epidemiologas Andersas Tegnellis.

Nors agentūrų galios daugiausiai rekomendacinės, tradiciškai jos turi nemenką autoritetą, todėl politikai Švedijoje negali ignoruoti mokslininkų ir ekspertų rekomendacijų. Vyriausybė dažniausiai linkusi atsižvelgti į agentūrų nurodymus, o politikai, kurie jų nesilaikytų, visuomenės vertinami kritiškai. COVID-19 atvejis patvirtino taisyklę: valdžios patvirtinta pandemijos suvaldymo strategija didžiąją dalimi buvo pasiūlyta būtent valstybės epidemiologo.

Visuomenės sveikatos agentūros teigimu, Švedijos strategija pirmiausia siekiama apsaugoti vyresnio amžiaus ir kitus pandemijos rizikos grupėje esančius piliečius, taip sulėtinant viruso plitimą pažeidžiamiausiose grupėse ir užkertant kelią per dideliu sveikatos priežiūros sistemos apkrovimui. Visuomenės sveikatos agentūra yra įstatymais įpareigota savo sprendimus ir rekomendacijas grįsti moksliniais argumentais⁵¹. Balandžio 17 d. agentūros patarėjas prof. Johanas Giesecke'is teigė, jog skirtingai, nei, pavyzdžiui, rankų higiena, tokios visuotinai taikomos priemonės, kaip socialinis atsiribojimas, valstybių sienų ir ugdymo įstaigų uždarymas, nėra moksliskai pagrįstos⁵². Todėl ir daugelis valdžios patvirtintų pandemijos suvaldymo priemonių Švedijoje yra rekomendacinio, o ne privalomojo pobūdžio, ir dėl to Švedija yra išimtis net tik ES, bet ir pasaulyje.

1. Rekomendacijos, visų pirma, skatino **socialinį atsiribojimą**. Kovo 16 d. išleista rekomendacija:

- a) vyresniems nei 70 metų žmonėms apriboti kontaktus su kitais žmonėmis ir vengti perpildytų vietų, tokių kaip parduotuvės, viešasis transportas ir viešosios erdvės;

⁴⁹ Government decides on plan for hybrid strategy to manage coronavirus crisis and for gradual lifting of restrictions: https://vnk.fi/en/article/-/asset_publisher/hallitus-linjasi-suunnitelmasta-koronakriisin-hallinnan-hybridistrategiaksi-ja-rajoitusten-vaiheittaisesta-purkamisesta

Europe's coronavirus measures compared:

<https://www.politico.eu/article/europes-coronavirus-lockdown-measures-compared/>

⁵⁰ The Constitution of Sweden, „Instrument of Government“, 65-100: <https://www.riksdagen.se/globalassets/07.-dokument--lagar/the-constitution-of-sweden-160628.pdf>

⁵¹ Smittskyddslag (2004:168), Riksdagen: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/smittskyddslag-2004168_sfs-2004-168#K1

⁵² Swedish expert: why lockdowns are the wrong policy. UnHerd. 2020-04-17: <https://unherd.com/thepost/coming-up-epidemiologist-prof-johan-giesecke-shares-lessons-from-sweden/>

- b) darbdavių paprašyta rekomenduoti savo darbuotojams dirbti iš namų⁵³;
- c) Visuomenės sveikatos agentūra rekomendavo vidurinėms mokykloms ir universitetams visoje šalyje pereiti prie nuotolinio mokymosi⁵⁴.

Skirtingai nuo daugelio Europos valstybių, įskaitant kaimynines Daniją ir Norvegiją, Švedija neuždarė ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigų⁵⁵. Anot Visuomenės sveikatos agentūros, viena vertus, šiam sprendimui trūksta mokslinių argumentų, kita vertus, tai turėtų neigiamų pasekmių visuomenei, kadangi nemažai tėvų, įskaitant sveikatos priežiūros specialistus, privalėtų likti namuose prižiūrėti savo vaikų. Agentūros vertinimu, uždarius pradines mokyklas ir ikimokyklines įstaigas galimai būtų susidurta su iki 43 000 sveikatos priežiūros specialistų trūkumu, įskaitant gydytojus, slaugytojus ir slaugytojų padėjėjus, t. y. apie 10 proc. viso sektoriaus darbuotojų⁵⁶.

2. Kovo 11 d. Švedijos vyriausybė, remdamasi Visuomenės sveikatos agentūros rekomendacijomis, priėmė naują įstatymą, kuriuo buvo **apribota susirinkimų laisvė**, uždraudžiant visus didesnius nei 500 žmonių susibūrimus. Už tvarkos pažeidimą gresia bauda arba kalėjimas⁵⁷. Kovo 27 d. Vyriausybė paskelbė, kad susirinkimų ribojimas sugriežtintas, uždraudžiant visus didesnius nei 50 žmonių susibūrimus⁵⁸. Draudimas taikomas, kultūros, meno ir pramogų renginiams, įskaitant teatrą, kiną ir koncertus, religinius renginius, demonstracijas, paskaitas, sportą, pramogų parkus, mugės ir turgus. Draudimas netaikomas susirinkimams mokyklose, darbo vietose, viešajame transporte, maisto prekių parduotuvėse ar prekybos centruose, sveikatingumo klubuose ar privačiuose renginiuose. Šiuo metu tai yra vienintelis nerekomendacinio pobūdžio draudimas Švedijoje.

3. Kovo 18 d. Visuomenės sveikatos agentūra rekomendavo **vengti kelionių ne tik į užsienį, bet ir šalies viduje**⁵⁹. Rekomendacija buvo argumentuojama tuo, kad vykstant nuolatinei migracijai šalies viduje, virusas gali išplisti visuose regionuose, kas padidintų pandemijos židinių skaičių ir reikalautų didesnių logistinių sveikatos apsaugos sistemos pajėgumų. Artėjant Velykoms, visuomenė buvo paraginta persvarstyti visas planuojamas atostogas ir išvykas. Raginimus vengti kelionių ir socialinių kontaktų Velykų savaitgalį kelis kartus pakartojo agentūrų ekspertai ir valdžios pareigūnai, tarp jų ministras pirmininkas Stefanas Löfvenas ir karalius Carlas Gustafas XVI.⁶⁰

Apklaustos ir tyrimai parodė, jog Švedijos visuomenė buvo linkusi paisyti rekomendacijų.

- Kovo pabaigoje 93 proc. vyresnių nei 70 metų žmonių teigė, kad jie tam tikru mastu laikosi valdžios rekomendacijų ir sumažino kontaktus su draugais ir šeimos nariais⁶¹.
- Po mėnesio nuo rekomendacijų paskelbimo, statistika parodė, kad maždaug pusė švedų darbo jėgos pareigas atlieka iš namų⁶².

⁵³ Personer över 70 bör begränsa sociala kontakter tills vidare. *Folkhälsomyndigheten*. 2020-03-16:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/personer-over-70-bor-begransa-sociala-kontakter-tills-vidare/>

⁵⁴ Lärosäten och gymnasieskolor uppmanas nu att bedriva distansundervisning. *Folkhälsomyndigheten*. 2020-03-17:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/larosaten-och-gymnasieskolor-uppmanas-nu-att-bedriva-distansundervisning/>

⁵⁵ Professorernas råd: Testa att stänga skolor. *Aftonbladet*. 2020-03-13:

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/xPvX6j/professorernas-rad-testa-att-stanga-skolor>

⁵⁶ Vårdpersonalens frånvaro vid skolstängning. *Folkhälsomyndigheten*. 2020:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/2cd3b81b1c8f467bbac11ae2c4aade2/vardpersonalens-franvaro-skolstangning.pdf>

⁵⁷ Regeringen stoppar stora möten. *SVT*. 2020-03-11: <https://www.svt.se/nyheter/snabbkollen/regeringen-stoppar-stora-moten>

⁵⁸ Förbud mot allmänna sammankomster med fler än 50 personer. *Krisinformation.se*. 2020-03-27:

<https://www.krisinformation.se/nyheter/2020/mars/ytterligare-begransning-sammankomster>

⁵⁹ Tänk över om resan verkligen är nödvändig. *Folkhälsomyndigheten*. 2020-03-19:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/tank-over-om-resan-verkligen-ar-nodvandig/>

⁶⁰ In English: King Carl XVI Gustaf's address to the nation. *The Local*. 2020-04-05:

<https://www.thelocal.se/20200405/in-english-king-carl-xvi-gustafs-address-to-the-nation>

⁶¹ Coronastatus 0331. *Novus*: <https://novus.se/coronastatus-0331/>

⁶² Critics question Swedish approach as coronavirus death toll reaches 1,000. *The Guardian*. 2020-04-15:

<https://www.theguardian.com/world/2020/apr/15/sweden-coronavirus-death-toll-reaches-1000>

- Dauguma mokyklų, laikantis rekomendacijų, ugdymo procesą pradėjo vykdyti nuotoliniu būdu⁶³.
- Balandžio mėn. viešąjį transportą administruojančios įstaigos iš įvairių šalies apylinkių pranešė apie 50 proc. sumažėjusį viešojo transporto naudojimą⁶⁴.
- Stokholme gatvės pastebimai ištuštėjo: užfiksuota, jog automobilių skaičius sumažėjo 30 proc., pėsčiųjų – 70 proc.⁶⁵
- Švedijos mobiliojo tinklo operatorius *Telia*, Velykų savaitę atlikęs mobiliojo tinklo duomenų analizę, nustatė, kad dauguma švedų laikėsi rekomendacijų vengti nereikalingų kelionių per Velykų atostogas. Iš viso kelionių iš Stokholmo regiono sumažėjo 80–90 proc., o Stokholmo piliečių, vykstančių į populiarias atostogų vietas, tokias kaip Gotlandas ir slidinėjimo kurortus Aroje, skaičius sumažėjo daugiau nei 90 proc.⁶⁶ Keltų operatorius „Destination Gotland“, raginęs klientus atidėti planuojamas keliones per Velykas, pranešė, kad 85 proc. visų užsakymų buvo pakeisti⁶⁷.

Balandžio 16 d. Riksdagas priėmė įstatymą dėl laikino Užkrečiamųjų ligų įstatymo pakeitimo⁶⁸. Naujasis įstatymas Švedijos vyriausybei suteikė daugiau galių priimti sprendimus apeinant balsavimus Riksdage. Vis dėlto, Riksdagas turėtų galimybę atšaukti bet kokias įvestas priemones po to, kai jos išsigalioja⁶⁹. Įstatymas būtų taikomas tik kovoje su COVID-19 pandemija ir tik ribotą laiką. Įstatymas įsigaliojo balandžio 18 d. ir galios iki birželio 20 d. Jis leidžia Vyriausybei nustatyti tokias priemones kaip transporto apribojimus, autobusų ir traukinių stočių, keltų ir uostų uždarymus, verslo įmonių, tokių kaip restoranai, sveikatingumo klubai ar prekybos centrai, bibliotekos ir muziejai ar mokyklos uždarymus. Įstatymas taip pat leistų Vyriausybei priimti sprendimus dėl vaistų ir sveikatos priežiūros įrangos, pavyzdžiui, asmens apsaugos priemonių, paskirstymo tarp skirtingų sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų, įskaitant privačias įmones. Vis dėlto, įstatymas neleistų Vyriausybei nustatyti priemonių, kurios apribotų žmonių galimybes palikti namus, įvesti komendanto valandas, kadangi tai apribotų žmonių konstitucinę teisę laisvai judėti⁷⁰.

Ar Švedijos modelis pasiteisino?

Šiuo metu atsakinėti į šį klausimą (jeigu norima atsakyti sąžiningai) dar anksti, kadangi ne tik trūksta duomenų, bet ir pati pandemija nėra pasibaigusi. Tačiau jau galima palyginti pastarųjų dviejų mėnesių rodiklius su kaimyninėmis Danija, Norvegija ir Suomija, kuriose COVID-19 suvaldymo priemonės buvo kur kas griežtesnės nei Švedijoje.

Pagal Oksfordo universiteto sukurtą vyriausybės priemonių griežtumo indeksą, leidžiantį palyginti COVID-19 kontekste skirtingų valstybių įvestų suvaldymo priemonių griežtumą, Švedija išsiskiria ne tik kaip taikanti vienas švelniausių priemonių Europoje, bet ir visame pasaulyje. Indeksas apskaičiuojamas vertinant 8 rūšių priemones: mokyklų uždarymą, darboviečių uždarymą, viešų renginių atšaukimą, susibūrimų apribojimus, viešojo transporto apribojimus, namų režimo nustatymą,

⁶³ Löfven: Gymnasier ska gå över till distansstudier. SVD. 2020-03-17: <https://www.svd.se/presstraff-i-dag-med-utbildningsministern>

⁶⁴ Stor minskning av resande med kollektivtrafik i länet. KalmarPosten. 2020-04-15: <https://www.kalmarposten.se/article/stor-minskning-av-resande-med-kollektivtrafik-i-lanet/>

⁶⁵ Nära var tredje bil borta från Stockholms gator. Omni. 2020-03-31: <https://omni.se/nara-var-tredje-bil-borta-fran-stockholms-gator/a/awQ7jL>

⁶⁶ Svenskarna stannar hemma under påsklovet. Telia. 2020-04-09: <http://press.telia.se/pressreleases/svenskarna-stannar-hemma-under-paasklovet-2990179>

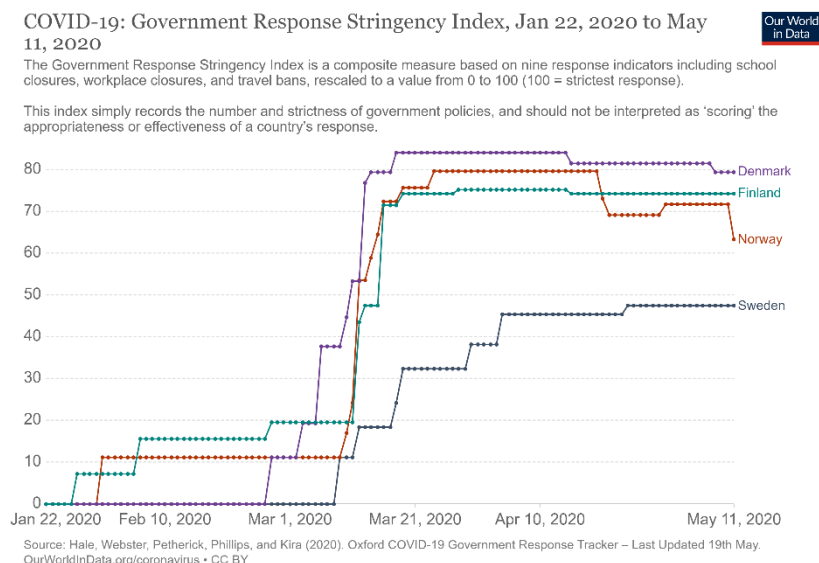
⁶⁷ 85 procent har bokat av påskresan med Gotlandsfärjan. SVT. 2020-04-03: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/85-procent-har-bokat-av-resan-med-gotlandsfarjan>

⁶⁸ Lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168). 2020-04-17: <https://svenskfattningssamling.se/doc/2020241.html>

⁶⁹ Löfven om krislagen: Ger oss verktyg att agera snabbt. DN. 2020-04-07: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/brett-stod-for-ny-krislag-efter-lang-forhandling/>

⁷⁰ Historisk krislag klubbad i svenska Riksdagen. HBL. 2020-04-16: <https://www.hbl.fi/artikel/historisk-krislag-klubbad-i-svenska-riksdagen/>

vidaus kelionių ribojimus ir tarptautinių kelionių ribojimus. Griežtumas vertinamas skalėje nuo 1 iki 100 (1 – laisviausias režimas, 100 – griežčiausias režimas). Gegužės 11 d. duomenimis, Švedijos indeksas yra 47,35, Norvegijos 63,22, Suomijos 74,33, o Danijos 79,49 (5 pav.).⁷¹

Pav. 5: Vyriausybės priemonių griežtumo indeksas

Visų priemonių atvejais, išskyrus susibūrimų apribojimus, Švedija taikė tik rekomendacinius nurodymus arba visiškai jokių nurodymų. Tuo tarpu, kalbant apie kitas 3 Šiaurės šalis: 1) mokyklas uždaryti įsakyta Danijoje ir Suomijoje, 2) darbovietėms tam tikru laipsniu buvo nurodyta užsidaryti visose šalyse, 3) viešus renginius atšaukti įsakyta visose šalyse, 4) susibūrimų ribojimai taikomi visose šalyse, 5) stabdyti viešąjį transportą rekomenduota visose šalyse, 6) likti namie rekomenduota Danijoje ir Suomijoje, 7) riboti keliones šalies viduje rekomenduota visose šalyse, 8) sienos uždarytos visose šalyse⁷².

Gegužės 12 d. duomenimis, pirmuosius 2 mėn. Švedija ryškiai pirmauja tiek pagal užsikrėtusiųjų COVID-19, tiek pagal mirčių skaičių. Švedijoje 1 mln. gyventojų tenka 2 641 COVID-19 atveju, kai Danijai, Norvegijai ir Suomijai – atitinkamai 1 815, 1 495, 1 080 (6 pav.).⁷³

⁷¹ Our World in Data, <https://ourworldindata.org/grapher/covid-stringency-index?tab=chart&time=2020-01-22..2020-05-11&country=SWE+NOR+DNK+FIN>

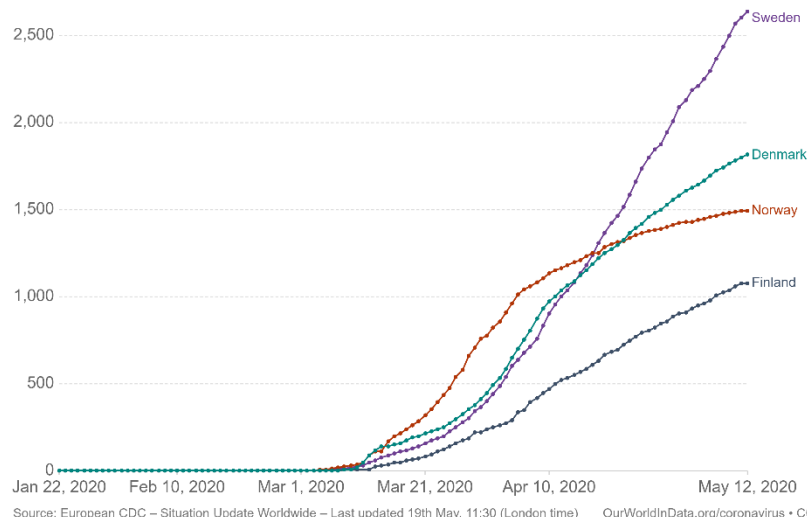
⁷² „Covidtracker“, Blavatnik School of Government, Oxford University: <https://covidtracker.bsg.ox.ac.uk/stringency-scatter>

⁷³ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/total-confirmed-cases-of-covid-19-per-million-people?tab=chart&time=2020-01-22..2020-05-12&country=SWE+NOR+FIN+DNK>

Total confirmed COVID-19 cases per million people

The number of confirmed cases is lower than the number of total cases. The main reason for this is limited testing.

Our World
in Data

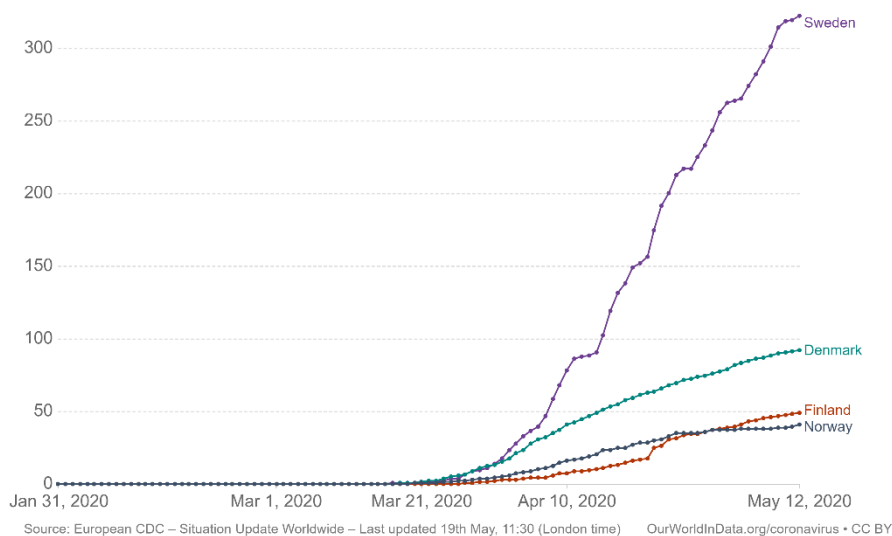
Pav. 6: COVID-19 atvejų skaičius 1 mln. gyv.

Tos pačios dienos duomenimis, 1 mln. gyventojų Švedijoje tenka 322,4 mirtys nuo COVID-19, daugiau nei kartu paėmus Daniją, Suomiją ir Norvegiją, kuriose atitinkamai fiksuota 92, 49, 41 mirtis 1 mln. gyventojų (7 pav.)⁷⁴.

Total confirmed COVID-19 deaths per million people

Limited testing and challenges in the attribution of the cause of death means that the number of confirmed deaths may not be an accurate count of the true total number of deaths from COVID-19.

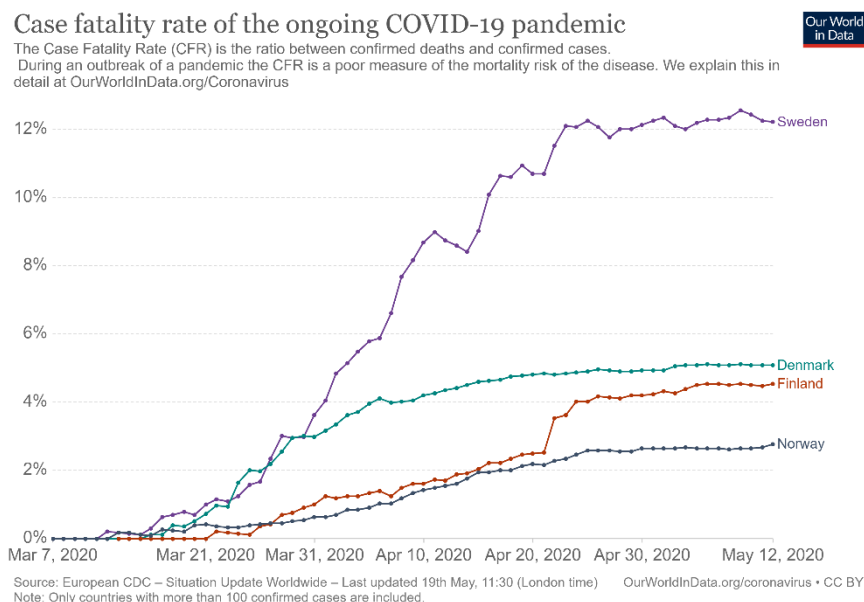
Our World
in Data

Pav. 7.: mirtys nuo COVID-19 milijonui gyventojų

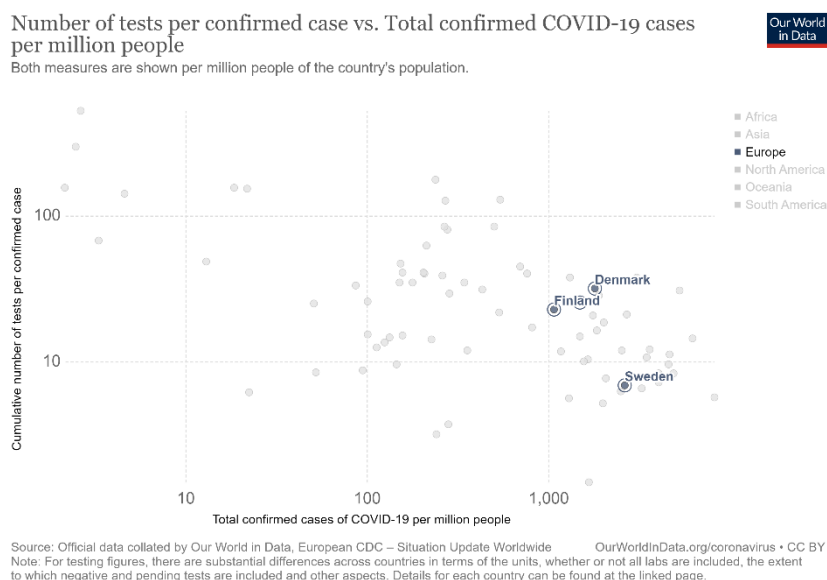
⁷⁴ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/total-covid-deaths-per-million?tab=chart&time=2020-01-31..2020-05-12&country=SWE+FIN+DNK+NOR>

Vertinant mirtingumą tarp COVID-19 diagnozuotų asmenų, Švedija irgi ryškiai pirmauja, fiksuodama 12,21 proc. mirtingumą, kai mirtingumas Danijoje, Suomijoje ir Norvegijoje siekia atitinkamai 5,07 proc., 4,53 proc. ir 2,76 proc. (8 pav.)⁷⁵.

Pav. 8: COVID-19 diagnozuotų asmenų mirtingumas

Galiausiai, vertinant teigiamų ir neigiamų COVID-19 testų santykį, Švedija taip pat pirmauja, fiksuodama 1 teigiamą šalia 6,84 neigiamų testų (imant 1 milijoną gyventojų), kai Danijoje, Norvegijoje ir Suomijoje, atitinkamai 1 teigiamas fiksuojamas šalia 31,8, 25,35 ir 22,72 neigiamų testų (9 pav.)⁷⁶. Be to, pastebėtina, kad Švedija, skirtingai nei kitos Šiaurės šalys, taiko tikslingesnę testavimo politiką, orientuotą išskirtinai į rizikos grupes.

Pav. 9: COVID-19 teigiamų atvejų skaičius kiekvienam neigiamam (Y ašis), kontroliuojant teigiamų atvejų skaičių 1 mln. gyv. (X ašis)

⁷⁵ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/coronavirus-cfr?time=2020-03-07..2020-05-12&country=SWE+DNK+FIN+NOR>

⁷⁶ Our World in Data: <https://ourworldindata.org/grapher/number-of-tests-per-confirmed-case-vs-total-confirmed-cases-of-covid-19-per-million-people?time=2020-05-12&country=SWE+FIN+DNK+NOR>

Glaustai palyginus šių Šiaurės šalių pirmųjų 2 mėnesių rodiklius, galima daryti tik ribotas išvadas apie tai, ar Švedijos modelis pasiteisino. Į šį klausimą atsakyti galima bus tik pandemijai pasibaigus ir įvertinus didesnį skaičių kintamųjų, negu tik užsikrėtimų ir mirčių skaičius bei paaiškęjus pandemijos atsinaujinimo potencialui. Vis dėlto, jau yra akivaizdus vienas faktas: nors Švedija taiko į rizikos grupes orientuotą suvaldymo politiką, būtent ji turi išskirtinai aukštus mirtingumo rodiklius, lyginant su kitomis trimis šalimis, kurių priemonės nukreiptos į visą visuomenę. Be to, kadangi Švedija testavimą taiko tikslinėms grupėms, nėra iki galo aiškūs jos taikomos politikos rezultatai likusiai visuomenės daliai, ką būtina išsiaiškinti, norint sužinoti pasirinkto kelio rezultatus visai valstybei bendrai.

Vokietija

Vokietija yra viena iš gana stipriai COVID-19 paveiktų valstybių (2020 m. gegužės 20 d. duomenimis, užfiksuota virš 172 tūkst. užsikrėtimo atvejų, arba virš 2 tūkst. užsikrėtimų 1 mln. gyventojų. Tai yra 7 vieta pasaulyje). Šalyje kovai su šia ir kitomis pandemijomis nuo 2005 m. veikia patvirtintas Nacionalinis pandemijų valdymo planas, kuris, atsižvelgiant į kilusią konkrečią pandemiją, yra pagal poreikį papildomas konkrečiomis priemonėmis. Pastarosios pandemijos atveju šis planas buvo papildytas specialiu priedu, apimančiu kovos su COVID-19 priemones⁷⁷.

Minėtame plane yra nustatoma įvairių su pandemija kovojančių sveikatos apsaugos srities institucijų atsakomybės ribos ir taikomos priemonės. Pandemijos kontrolė yra organizuojama tiek federalinių institucijų, tiek ir atskirų federalinių žemių institucijų lygmeniu. Taip pat reikia pažymėti, kad kiekviena Vokietijos federalinė žemė turi savo patvirtintus kovos su pandemijomis planus. Minėtame nacionaliniame plane kovai su COVID-19 buvo iškelti keturi strateginiai tikslai:

- maksimalus mirtingumo sumažinimas;
- infekuotų asmenų pilnaverčio gydymo užtikrinimas;
- svarbiausių viešųjų paslaugų prieinamumo užtikrinimas;
- patikimos, operatyvios ir atviros informacijos iš valdžios institucijų sklaida visuomenei.

Planą sudaro trys stadijos, kurios gali būti taikomos visos iš karto, ir tam tikrose vietovėse, priklausomai nuo konkrečios situacijos ir pandemijos vystymosi bruožų, gali persidengti. Šio trys stadijos, tai:

- izoliacija;
- apsauga;
- švelninimas.

Izoliacijos stadijoje sveikatos apsaugos įstaigos koncentruojasi į kontaktinių asmenų identifikavimą, siekiant suardyti viruso plitimo grandinę, arba sukontroliuoti, kad viruso plitimo grandinės išliktų kuo trumpesnės bei „užsidarytų“ kuo mažesnėse infekuotų asmenų grupėse. Šioje stadijoje infekuotiems arba galimai infekuotiems asmenims buvo taikomas karantino ir saviizoliacijos reikalavimas, testavimas ir stebėjimas. Už šios stadijos veiksmų įgyvendinimą buvo (yra) atsakingos federalinių žemių vietos sveikatos apsaugos įstaigos. Tokiu būdu buvo užtikrinamas lokalinis infekuotųjų asmenų sukontroliavimas. Apsaugos stadijoje yra susitelkiama į pažeidžiamų grupių asmenų apsaugą. Švelninimo stadijoje yra mažinamos intensyvių medicininių priemonių taikymo apimtys, siekiant išlaikyti prieinamas ir pilnai funkcionuojančias visas sveikatos apsaugos paslaugas.

Kalbant apie konkrečius Vokietijos vyriausybės veiksmus, reikia pažymėti, kad 2020 m. sausio pabaigoje Vokietijos vyriausybė apibūdino pandemijos grėsmę kaip „labai nedidelę“. Dar vasario mėnesio viduryje federalinė Vyriausybė nesiėmė veiksmų stiprinti savo piliečių apsaugą, o išsiuntė į Kiniją, kaip nuo viruso labiausiai kenčiančią valstybę, keliolika tūkstančių tonų medicininių priemonių humanitarinės pagalbos. Vis dėlto, vasario pabaigoje Šiaurės Reino-Vestfalijos

⁷⁷ Ergänzung zum Nationalen Pandemieplan – COVID-19 – neuartige Coronaviruserkrankung: https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/Ergaenzung_Pandemieplan_Covid.pdf?__blob=publicationFile

federalinėje žemėje įvykus viruso protrūkiui, šioje federalinėje žemėje buvo uždarytos mokyklos, baseinai ir bibliotekos. Vėliau pradėti mažinti skrydžiai, atšauktos sporto varžybos, asmenims, turėjusiems kontaktų su infekuotaisiais, nustatyta 14 dienų saviizoliacijos prievolė.

Kovo pradžioje Vyriausybė pranešė, kad parengė ekonomikos stimuliavimo planą, siekiant sustabdyti ekonominį nuosmukį. Tuo pat metu, paskelbus, jog kai kuriose federalinėse žemėse juntamas medicininių priemonių trūkumas, paskelbtas draudimas šias priemones eksportuoti už šalies ribų. Kovo 9 d. buvo galutinai uždrausti visi vieši renginiai, kuriuose dalyvauja daugiau nei 1 000 asmenų. Kovo viduryje praktiškai visos Vokietijos federalinės žemės uždarė ugdymo įstaigas. Nuo kovo 16 d. buvo uždarytos sausumos sienos su Prancūzija, Šveicarija, Austrija, Danija ir Liuksemburgu. Vėliau įvestas draudimas ir atvykti keleiviams iš kai kurių kitų valstybių, tačiau absoliutus sienų uždarymas netaikytas. Kovo pabaigoje uždrausti visi daugiau nei 2 asmenų sambūriai, taip pat taikytos kitos priemonės – viešojo maitinimo įstaigų uždarymas, parduotuvių darbo apribojimas ir kt. Atkreiptinas dėmesys, kad federalinė valdžia nurodė, jog atskiros federalinės žemės turi teisę taikyti ir griežtesnius karantino reikalavimus nei nustatyta federaliniu lygmeniu.

Gegužės 6 d. federalinė kanclerė Angela Merkel pareiškė, jog viruso plitimo mastas yra sukontroliuotas. Nuo gegužės pradžios taikomas priemonių švelninimas: leidžiama atsidaryti parduotuvėms, palaipsniui – ir švietimo įstaigoms. Kol kas šalyje lieka uždarytos ikimokyklinio ugdymo įstaigos, restoranai, viešbučiai, draudžiami visi religiniai renginiai ir dideli masiniai renginiai. Balandžio 24 dieną federalinis užsienio reikalų ministras Heiko Maas pranešė apie „atsargią“ priemonių švelninimo strategiją ir pabrėžė, kad tokiu būdu yra siekiama išvengti antrosios pandemijos bangos kilimo⁷⁸.

Apibendrinant Vokietijos pastangas suvaldyti koronaviruso plitimą, šį atvejį galima laikyti gana sėkmingu, kadangi adekvačių priemonių Vyriausybės mastu buvo imtasi labai anksti, pačiose pirmosiose viruso plitimo stadijose.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus

Vyriausiasis specialistas

Tomas Lavišius

Tel. (8 5) 239 6181, el. p. tomas.lavisius@lrs.lt

Vyriausiasis specialistas

Šarūnas Legatas

Tel. (8 5) 239 6174, el. p. sarunas.legatas@lrs.lt

Vyriausioji specialistė

Jūratė Musteikytė

Tel. (8 5) 239 6175, el. p. jurate.musteikyte@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2020

⁷⁸ Coronavirus in Deutschland: <https://www.deutschland.de/de/corona-virus-deutschland-ueberblick>